

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		Wymagania				
Lp.	Zagadnienie	konieczne ocena dopuszczająca	podstawowe ocena dostateczna	rozszerzone ocena dobra	dopełniające ocena bardzo dobra	wykraczające ocena celująca
		Uczeń	Uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	Uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	Uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
1.	Organizacja zajęć w klasie pierwszej		zna kryteria oceniania na lekcjach języka polskiego			
2.	Co to znaczy zrozumieć tekst?	wie, na czym polega świadome czytanie opisuje najważniejsze elementy budowy i języka utworu krótko przedstawia bohaterów; podejmuje próbę ich oceny wyszukuje w tekście najbardziej typowe środki językowo-stylistyczne	zna elementy składające się na świadome czytanie opisuje elementy budowy i język utworu wskazuje środki językowe użyte w tekście rozpoznaje narratora i problematykę ustala, jakie konteksty są potrzebne do zrozumienia tekstu próbuję określić wartość dzieła	wyjaśnia związek między światem przedstawionym a językiem utworu określa funkcje świata przedstawionego ocenia postawy bohaterów analizuje warstwę językowo-stylistyczną tekstu wyszukuje wartości poznawcze dzieła wyjaśnia sensy dosłowne i przenośne	określa funkcję środków językowych użytych w tekście rozpoznaje wartości etyczne dzieła uzupełnia sensy metaforyczne niedopowiedziane w utworze	określa wpływ stylu i języka na wymowę tekstu ocenia idee zawarte w tekście, postawy bohaterów oraz walory estetyczne dzieła poszukuje w utworze sensów nadrzędnych
3.	Klasyfikacje literatury	zna podział literatury na rodzaje i gatunki wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich wie, że jest różnica między tekstem literackim a	wymienia cechy utworów zgodnie z wyznacznikami literatury zna cechy tekstu retorycznego zna formy zapisu tekstów prozatorskich i poetyckich	klasyfikuje utwory zgodnie z wyznacznikami literatury wskazuje w tekście cechy retoryczne odczytuje właściwie technikę zapisu konkretnego utworu	rozdziela funkcje tekstów zaliczanych do literatury oraz retoryki na podstawie tabeli przedstawiającej różne typy wiersza określa, który z nich reprezentuje <i>Żona Lota</i>	wyjaśnia i uzasadnia, który z rodzajów literackich daje się przełożyć na język filmu

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		tekstem retorycznym				
			wyszukuje w tekstach cytaty potwierdzające obiektywizm i/lub subiektywizm osoby mówiącej			
4.	Znaki wokół nas	rozumie pojęcie <i>znak</i> wymienia główne rodzaje znaków na podstawie dowolnego źródła wyjaśnia znaczenie podniesionego kciuka w kulturze rzymskiej podaje po trzy przykłady ikonograficznych i symbolicznych znaków drogowych próbuję włączyć się w prace zespołu projektowego	rozdzieli różne rodzaje znaków wyjaśnia znaczenie podniesionego kciuka w kulturze współczesnej wyjaśnia znaczenie trzech wybranych ikonek stosowanych przez użytkowników czatów lub komunikatorów internetowych angażuje się w prace projektowe zmierzające do opracowania pisma obrazkowego	klasyfikuje znaki dymne jako znaki umowne bądź symptomy określa główne elementy brzmieniowe składające się na wyraz <i>słońce</i> zbiera pomysły do wykorzystania w zadaniu projektowym	objaśnia znaki widoczne na ludzkiej twarzy wskazuje inne niż uśmiech znaki ikoniczne uzasadnia, w jakiej sytuacji uśmiech jest znakiem umownym, a w jakiej – symptomem opracowuje założenia projektowanego pisma przekłada fragment wiersza Staffa	wskazuje przykłady znaków: ikonicznego, symbolicznego pozajęzykowego i symbolicznego językowego o tym samym znaczeniu wyjaśnia, co oznacza w świetle teorii znaków przekład tekstu z jednego języka na inny opisuje zasady tworzenia pisma obrazkowego na podstawie wniosków z projektu
5.	Język – narzędzie porozumienia	wie, co to jest akt komunikacji wymienia elementy aktu komunikacji zna związane z aktem komunikacji funkcje języka podaje przykład żartu słownego użytego w tekście Grzegorzyczkowej	wyjaśnia funkcje języka związane z aktem komunikacji omawia dwa sposoby ujawniania się funkcji poetyckiej w języku wyjaśnia, na czym polega, zdaniem Grzegorzyczkowej, nietrafność ujęcia funkcji poetyckiej	wyjaśnia związek między wierszowaną formą tekstu a funkcją poetycką wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim	wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście wyszukuje w wybranych tekstach przykłady kreatywności językowej w zakresie przekraczania normy semantycznej	wskazuje i określa pozakomunikacyjne funkcje języka ¹ na podstawie tekstu Renaty Grzegorzyczkowej wyjaśnia, czemu służy naruszenie normy językowej

¹ Kolorem czerwonym oznaczono zagadnienia poziomu rozszerzonego.

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

6.	Biblijne źródła kultury europejskiej	określa czas powstania Biblii wyjaśnia, na czym polega wyjątkowe znaczenie Biblii w kulturze wie, co to jest skrót biblijny potrafi wskazać źródła współczesnej kultury wie, czym charakteryzuje się referat podejmuje próbę napisania referatu	objaśnia istotę podziału Biblii na Stary i Nowy Testament umie posługiwać się skrótami biblijnymi wyszukuje w tekście Świderkówny związki frazeologiczne, odczytuje ich sens pisze referat	zna typy ksiąg biblijnych opisuje zawartość tematyczną wybranych ksiąg wyjaśnia, na czym polega niezamierzony komizm przytoczonych przez Świderkównę słów Władysława Gombóki podaje argumenty świadczące o popularności Biblii dokonuje krytycznej selekcji źródeł internetowych	wskazuje, do których ksiąg biblijnych odwołał się Władysław Gombóka wyszukuje w Biblii werset Mt 7,6 i wyjaśnia znaczenie zawartego w nim frazeologizmu wyszukuje nawiązania do Biblii we współczesnej kulturze, określa ich funkcję pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi	sprawdza w księgach biblijnych brzmienie przysłowia z 1. akapitu tekstu podaje przykłady innych biblizmów niż te wymienione w podręczniku, wskazuje dzieła mogące stanowić ich ilustrację wygłasza referat w klasie
7.	Tworzenie własnego tekstu – notatka syntetyzująca	analizuje strukturę tekstu podejmuje próbę odczytania sensu tekstu dostrzega sposób prowadzenia wywodu i argumentację rozpoznaje w tekście przykłady	odczytuje sens tekstu podejmuje próbę sformułowania głównej myśli każdego akapitu wskazuje w tekście argumenty próbując określić cel zamieszczonych w tekście przykładów	formułuje główną myśl akapitów określa cel zamieszczonych przykładów rozpoznaje środki językowe określa funkcję języka dominującą w tekście pisze notatkę zgodnie z wymaganiami	określa funkcje zastosowanych środków językowych uzasadnia, jaka funkcja języka dominuje w tekście pisze notatkę uwzględniając cel tekstu i główną myśl kolejnych akapitów	
8.	Biblia – dokument i opowieść	definiuje pojęcie <i>historia</i> wskazuje znaczenie słowa <i>obiektywny</i> wyjaśnia, w jaki sposób autorka rozumie pojęcie mitu	podaje powody, dla których autorka uważa, że nie istnieje obiektywna historia pisana wskazuje słowo, które w tekście przeciwstawiono wyrazowi <i>obiektywny</i>	wskazuje wyraz, który najtrafniej określa związek znaczeniowy łączący mit z bajką i przypowieścią objaśnia sens fragmentu „pisało się obrazami”	wyjaśnia, na czym, zdaniem autorki, polega prawdziwość tekstu historycznego ustosunkowuje się do stwierdzenia, że Biblię można zaliczyć do historii prawdziwych	ustosunkowuje się do stwierdzenia, że w pierwszych księgach Biblii „nie należy szukać tekstów historycznych” rozważa, w jakim stopniu Biblia odpowiada pojęciu mitu sformułowanemu przez Burrowsa

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		podaje próbę uzasadnienia, które z podanych zdań najtrafniej oddaje istotę tekstu	omawia różnice między mitem a legendą, odwołując się do tekstu uzasadnia, które zdanie najtrafniej oddaje istotę tekstu			
9.	Historia Abrahama	zna genezę i czas powstania Księgi Rodzaju; objaśnia jej tytuł wie, co oznaczają pojęcia <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> przedstawia swoje wrażenia po lekturze fragmentu opowiada historię Abrahama; wymienia jej bohaterów przedstawia okoliczności próby, na którą Bóg wystawił Abrahama wyszukuje w tekście zdania pojedyncze i złożone podaje próbę napisania wypowiedzi argumentacyjnej	charakteryzuje Abrahama, zwracając uwagę na motyw jego postępowania prezentuje starotestamentową wizję Boga wybiera określenia, które najtrafniej opisują rolę osoby opowiadającej historię Abrahama zdania pojedyncze i złożone z tekstu dzieli na wypowiedzenia złożone współrzędnie i podrzędnie pisze wypowiedź argumentacyjną	analizuje wypowiedzi Boga w trybie rozkazującym i czasie przyszłym ocenia projekt <i>The Brick Bible</i> , wyjaśnia, czemu służy takie przedstawienie Biblii odszukuje w tekście cechy stylu biblijnego	ocenia postępowanie Abrahama analizuje zdanie z Księgi Rodzaju, dokonuje jego rozbioru logicznego rozważa, w jaki sposób kultura popularna przetwarza motyw biblijny wyszukuje inne przykłady mieszania <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> we współczesnej kulturze, uzasadnia, czy są one profanacją świętych treści w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	porównuje sposób ukazania biblijnego motywu w przynajmniej dwóch tekstach kultury porównuje ilustrację z <i>The Brick Bible</i> z obrazem Leonarda da Vinci <i>Ostatnia wieczerza</i>
10.	Parafraza opowieści biblijnej	zna pojęcia: parafraza, aluzja literacka, apokryf nazywa emocje, których doświadcza Abraham	potrafi wskazać parafrazę i aluzję literacką w tekście określa kompetencje narratora we fragmencie Księgi Rodzaju i w tekście współczesnym	określa, jakim rodzajem aluzji literackiej jest <i>Ofiarowanie</i>	określa wymowę opowiadania Herlinga-Grudzińskiego w stosunku do religii i jej nakazów	interpretuje wymowę opowiadania Herlinga-Grudzińskiego, w funkcji argumentów wykorzystuje cytaty z książki autora <i>Rozmowy w Neapolu</i>
		wskazuje podobieństwa i różnice w kreacji świata przedstawionego we				

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		fragmencie Księgi Rodzaju i współczesnym opowiadaniu				
11.	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź ustna	zapoznaje się z przykładowym planem wypowiedzi ma świadomość, że opanowanie zasad tworzenia wypowiedzi ustnej jest przydatne w sztuce prowadzenia dyskusji analizuje polecenie zawarte w temacie zna zasady tworzenia wypowiedzi ustnej	potrafi przygotować na podstawie podanego przykładu własny konspekt wypowiedzi ustnej formuluje własną tezę określa zakres i typ tekstów do wykorzystania rozwija umiejętność argumentacji	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie prezentuje wypowiedź na forum klasy, pamiętając o funkcji wstępu i zakończenia	formuluje opinię popartą uzasadnieniem płynnie przechodzi od opinii (tezy) do jej uzasadnienia, bez sygnalizowania tego specjalnym sformułowaniem	z łatwością tworzy wstęp i zakończenie do wypowiedzi informacyjnych i argumentacyjnych potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie
12.	Cierpienie w Biblii	wie, że duża część Księgi Hioba jest poematem opowiada historię Hioba opisuje przedstawione w utworze relacje między Bogiem a człowiekiem wie, co to są powtórzenia	potrafi zdefiniować poemat jako gatunek literacki określa funkcję powtórzeń w tekście odszukuje w tekście i interpretuje uniwersalne wypowiedzi dotyczące ludzkiego losu	charakteryzuje językowy kształt wypowiedzi Hioba wyjaśnia, dlaczego Bóg przywrócił Hioba do dawnego stanu przygotowuje plan wypowiedzi argumentacyjnej, inspirowanej słowami Sørensa Kierkegaarda	wyjaśnia, w jaki sposób Hiob pojmuje grzech pisze wypowiedź argumentacyjną na zadany temat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy gatunkowej	przedstawia swoje stanowisko na temat sensu niezawinionego cierpienia porównuje próby, którym zostali poddani Hiob i Abraham, tworzy plan porównania obu tekstów kultury
13.	Wiersz o Hiobie z XX wieku	określa osobę mówiącą w wierszu wymienia przywołane w tekście przyczyny śmierci i formy cierpienia	określa problematykę wiersza wymienia elementy nowego życia Hioba	wyjaśnia, dlaczego Hiob po ocaleniu nie potrafi być szczęśliwy	poddaje analizie budowę zdań, użyte słownictwo i środki stylistyczne, charakteryzuje język utworu	rozważa, czy ludzie mają prawo do poszukiwania szczęścia po przeżyciu największej osobistej tragedii

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wie, co to jest stylizacja biblijna opisuje swoje wrażenia po obejrzeniu posagu <i>Hiob</i> Gerharda Marcksa	uzasadnia, czy <i>Wiersz o współczesnym Hiobie</i> jest przykładem stylizacji biblijnej ustosunkowuje się do stwierdzenia, że cierpienie uszlachetnia; przedstawia argumenty na uzasadnienie swojego zdania	wskazuje w wierszu elementy przedstawienia nawiązujące do opowieści biblijnej określa funkcję czasownika „zdechł” (3. wers), uwzględniając jego łączliwość składniową interpretuje sens ostatniego wersu wiersza	wyjaśnia stwierdzenie, że bohater „wśród ludzi” jest „zbędny jak wyrzut sumienia”	
14.	Życie, śmierć i los – Księga Koheleta	wie, co to są księgi mądrościowe zna pojęcia: aforyzm, paralelizm składniowy, paralelizm znaczeniowy objaśnia sens wyrazu <i>marność</i> w kontekście księgi biblijnej zna rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie przedstawia swoje wrażenia po obejrzeniu muralu z motywem <i>vanitas</i>	umie wyjaśnić, co oznaczają imię Kohelet i Księga Eklezjasty analizuje budowę składniową wskazanego wypowiedzenia odszukuje w tekście i interpretuje aforyzmy wyrażające prawdy o świecie i człowieku określa, co jest marnością zdaniem twórcy obrazu <i>Vanitas</i>	wskazuje językowe środki stylistyczne podkreślające refleksyjny charakter tekstu określa funkcję zdań podrzędnych w tekście biblijnym	określa typy zdań złożonych występujących w Księdze Koheleta porównuje sposób przedstawienia przemijalności życia w Biblii i w dziele malarskim szuka innych dzieł sztuki zainspirowanych motywem <i>vanitas</i>	wyjaśnia sensy zawarte w pytaniach występujących we fragmencie księgi biblijnej wykazuje, że fascynacja motywem <i>vanitas</i> jest wciąż popularna w sztuce współczesnej
15.	Miłość nie tylko duchowa	zna formę gatunkową Pieśni nad Pieśniami wie, co to jest alegoria potrafi odczytać sens dosłowny i sens alegoryczny Pieśni nad Pieśniami określa, kto wypowiada się	wyjaśnia, dlaczego w przypadku Pieśni nad Pieśniami powinno się uwzględnić interpretację alegoryczną analizuje strukturę porównań wymienianych przez Oblubieńca i Oblubienicę	wyjaśnia sens porównań wymienianych przez Oblubieńca i Oblubienicę określa, jaki rodzaj miłości wyrażają rozmówcy	porównuje budowę wykrzyknień w wypowiedziach osób mówiących w tekście pisze wypowiedź argumentacyjną zgodnie ze wszystkimi zasadami tej formy gatunkowej	podaje znaczenie symboli: ciemnie, jabłoń, lilia, narcyz porównuje język oraz wymowę <i>Pieśni nad Pieśniami</i> i <i>Hymnu o miłości świętego Pawła z Tarsu</i>

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		w tekście				
		wymienia porównania, jakimi posługują się Oblubieniec i Oblubienica	pisze wypowiedź argumentacyjną			formułuje koncepcję porównania utworów, a wnioski zapisuje w dowolnej formie
16.	Współczesne nawiązania do Pieśni nad Pieśniami	określa osoby mówiące w wierszach wyjaśnia na podstawie tekstu Stachury, czy miłość usprawiedliwia bezwartkowy podziw przedstawia swoją ocenę jednego z dzieł plastycznych wskazuje metafory i alegorię w wierszu Poświatowskiej bierze udział w zadaniu projektowym	charakteryzuje stosunek do miłości wyrażany przez osoby mówiące w wierszach opracowuje krótkie hasło internetowe definiujące miłość jako uczucie łączące dwoje ludzi współtworzy antologię najpiękniejszych wierszy o miłości	analizuje budowę składniową 1. i 3. strofy wiersza Poświatowskiej, wyjaśnia funkcję takiego ukształtowania wypowiedzi uzasadnia, odwołując się do różnych tekstów kultury, czy miłość umiera ilustruje wybranym tekstem kultury każdy z wierszy zamieszczonych w antologii	określa, odwołując się do wiersza Stachury, czy uczucia osoby mówiącej są wyrażone w sposób pośredni czy bezpośredni rozważa, na czym polega podobieństwo przedstawienia Oblubienicy i Oblubienicy w Pieśni nad Pieśniami oraz przedstawienia bohaterki wiersza Stachury porównuje i ocenia efekty projektów, publikuje najlepszą antologię w formie albumu	porównuje wiersz Poświatowskiej z obrazem Muncha <i>Pocałunek na plaży</i> , 1921 wyjaśnia, odwołując się do Pieśni nad Pieśniami, wiersza Stachury i aktu Modiglianego <i>Stojąca naga Elvira</i> , 1918, w jaki sposób twórcy osiągają subtelność artystyczną dzieł
17.	Tworzenie własnego tekstu – notatka syntetyzująca	analizuje strukturę tekstu podejmuje próbę odczytania sensu tekstu dostrzega sposób prowadzenia wywodu i argumentację rozpoznaje w tekście przykłady	odczytuje sens tekstu podejmuje próbę sformułowania głównej myśli każdego akapitu wskazuje w tekście argumenty tworzy notatkę syntetyzującą	formułuje główną myśl akapitów określa cel zamieszczonych przykładów rozpoznaje środki językowe określa funkcję języka dominującą w tekście pisze notatkę syntetyzującą	określa funkcje zastosowanych środków językowych uzasadnia, jaka funkcja języka dominuje w tekście pisze notatkę, uwzględniając cel tekstu i główną myśl kolejnych akapitów	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		tworzy notatkę				
18.	Świat poezji biblijnej – psalmy	charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych psalmach wymienia cechy gatunkowe psalmu wie, kiedy w tekście poetyckim występuje podmiot zbiorowy podejmuje próbę napisania hasła encyklopedycznego	wskazuje cechy gatunkowe psalmu w przywołanych utworach określa rodzaj psalmu podaje przykłady świadczące o emocjonalności osoby mówiącej w Psalmie 13 pisze hasło encyklopedyczne	wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w psalmach; określa ich funkcje szuka inspiracji Księgą Psalmów w różnych tekstach kultury współczesnej uzasadnia, czy utwór <i>Chwalmy Pana</i> można nazwać współczesnym psalmem	wyjaśnia, w czym wyraża się kunsztowność Psalmu 47 analizuje różne współczesne teksty kultury, wyjaśnia, które z nich są parafrazą, a które wiernie nawiązują do Księgi Psalmów zna pojęcie <i>gospel</i>	wyjaśnia, jaką funkcję pełni parafrazowanie Księgi Psalmów w wybranych tekstach kultury współczesnej porównuje sposób wyrażania radości w Psalmie 47 i w pieśniach <i>gospel</i>
19.	Psalmy inspiracją dla poetów wszystkich czasów	wskazuje w obu wersjach Psalmu 30 słownictwo potwierdzające, że tekst ma charakter dziękczynny rozumie, czym charakteryzują się funkcje: informatywna, ekspresywna i impresywna wskazuje w <i>Psalmie</i> Szymborskiej anafory wskazuje w <i>Psalmie</i> Szymborskiej fragmenty zawierające ironię	wskazuje w obu wersjach Psalmu 30 fragmenty ujawniające funkcję informatywną, ekspresywną i impresywną określa rolę anafory w wierszu Szymborskiej wyjaśnia znaczenie związku frazeologicznego „krecia robota”, określa jego funkcję w <i>Psalmie</i> Szymborskiej	opisuje relacje człowieka z Bogiem na podstawie obu wersji Psalmu 30 analizuje język <i>Psalmu</i> Szymborskiej, uwzględniając zabiegi językowe uzasadniające tytuł wiersza wyjaśnia, w jakim celu Szymborska dokonała przekształcenia maksymy Terencjusza opisuje obraz przyrody wyłaniający się z <i>Psalmu</i> Szymborskiej	uzasadnia, że Psalm 30 Miłosza jest parafrazą psalmu biblijnego objaśnia obecne w <i>Psalmie</i> Szymborskiej symbole i personifikacje elementów przyrody interpretuje tytuł wiersza Szymborskiej pisze referat i wypowiedź argumentacyjną zgodnie ze wszystkimi zasadami tych form gatunkowych	
20.	Biblijna wizja końca świata	wyjaśnia pojęcie <i>apokalipsa</i> opowiada wydarzenia	charakteryzuje kreację człowieka przedstawioną	odszukuje w tekście środki językowe służące	wyjaśnia sens wyrażenia „studnia Czeluści”	wyjaśnia symbole zamieszczone w tekście

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		opisane w tekście wskazuje w utworze cechy wypowiedzi proroczej	w Apokalipsie świętego Jana wskazuje w tekście elementy alegoryczne	obrazowaniu apokaliptycznemu charakteryzuje cierpienia zadane ludziom przez szarańczę	pisze ostrzeżenia dla ludzkości wchodzącej w trzecią dekadę XXI w.	przedstawia i argumentuje swoje stanowisko.
		streszcza w punktach opowiadanie zamieszczone w tekście • włącza się w prace projektowe	wymienia uniwersalne motywy obecne w Biblii • zbiera materiały do zadania projektowego	objaśnia elementy alegoryczne w przywołanym fragmencie Apokalipsy		na temat kar opisanych w utworze • organizuje wystawę multimedialną na temat wizji apokalipsy w sztuce XX i XXI w
21.	Biblia w literaturze i kulturze. Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości	zna czas powstania Biblii wie na czym polega wartość Biblii zna uniwersalne motywy biblijne wie, że Biblia nie jest jednorodna gatunkowo dostrzega żywotność motywów biblijnych w kulturze zna frazeologizmy o biblijnym rodowodzie	rozdziela formę gatunkową tekstów biblijnych wymienia motywy obecne w poznanych księgach biblijnych podaje przykłady utworów inspirowanych Biblią wie, czym odznacza się styl biblijny i stylizacja biblijna wyjaśnia frazeologizmy o biblijnym rodowodzie	podaje przykłady utworów inspirowanych Biblią, wyjaśnia, na czym polega nawiązanie charakteryzuje styl wybranych tekstów biblijnych podaje przykłady tekstów, w których występuje stylizacja biblijna	określa rolę Biblii w tworzeniu znaczeń uniwersalnych omawia funkcję środków artystycznych charakterystycznych dla stylu biblijnego określa funkcje stylizacji biblijnej	
22.	Praca klasowa					
23.	Mity – opowieści o człowieku i świecie	wie, czym charakteryzuje się mit wie, czym jest archetyp opowiada historię mitów na	doskonali umiejętność streszczenia opisuje, odnosząc się do fragmentów tekstów Greene'a i	wyjaśnia, na czym polega podobieństwo pierwotnej mitologii greckiej do filozofii wyjaśnia, czym filozofia i	porównuje różne definicje mitów wyjaśnia, dlaczego istnienie języka jest warunkiem tworzenia mitów	podaje przykłady opowieści, które są współczesnymi wersjami mitów wskazuje sprzeczności i

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		podstawie proponowanych tekstów.	Armstronga, jaka jest społeczna funkcja mitu. wskazuje uniwersalne walory mitów na podstawie tekstu Greene'a	nauka różni się od mitów i religii		podobieństwa między filozofią a mitologią
24.	Mit o złotym wieku	wie, czym charakteryzuje się mit podaje przykład personifikacji, odwołując się do tekstu Parandowskiego sporządza notatkę o czterech wiekach ludzkości według mitologii greckiej opowiada historię Prometeusza	wyjaśnia, odwołując się do tekstu, na czym polega fałszywe przekonanie ludzi o swojej mądrości opracowuje plan mowy, wciela się w rolę obrońcy Sokratesa pisze referat na temat wybranego filozofa greckiego i jego poglądów	wyjaśnia, na czym, zdaniem Sokratesa, polega uprawianie filozofii uzasadnia swoje zdanie na temat poglądów głoszonych przez Sokratesa	przedstawia wywód Sokratesa, odwołując się do tekstu Platona pisze referat zgodny z wszystkimi założeniami gatunkowymi tej formy wypowiedzi	wyjaśnia, odwołując się do filozofii greckiej, jakie były poglądy starożytnych na temat dobra, prawdy i piękna wygłasza referat w klasie
25.	Sąd Parysa i jego konsekwencje	określa główny temat fragmentu Mitologii	rozpoznaje zastosowane w tekście środki stylistyczne wskazuje w tekście fragmenty, w których pojawia się „ja” autora uczestniczy w dyskusji, czy w świecie mitów można zmienić los	ocenia postawę Parysa wyjaśnia funkcje użytych w tekście środków stylistycznych	potrafi uzasadnić, która z propozycji złożonych Parysowi przez boginie byłaby dla niego najatrakcyjniejsza przygotowuje antologię tekstów kultury nawiązujących do mitologii grecko-rzymskiej	posługuje się pojęciem retoryki, odwołując się do postaci Gorgiasza i jego mowy „Pochwała Heleny” prezentuje postać Heleny z różnych stron, używając argumentów retorycznych
26.	Pojedynek bez szans na zwycięstwo	opowiada mit o Apollu i Marsjaszu wyszukuje w wierszu Herberta powtórzenie i określa jego funkcję w tekście	wskazuje wydarzenia występujące tylko w wierszu rozpoznaje środki stylistyczne w wierszu Herberta; określa ich funkcje uczestniczy w dyskusji na temat	ocenia przyczyny okrutnego zachowania Apolla określa wymowę utworu Herberta wyjaśnia frazeologizmy o mitologicznym rodowodzie	interpretuje zakończenie wiersza, uwzględniając stosunek natury do cierpień Marsjasza	porównuje wizerunek Marsjasza ukazany w micie, wierszu Herberta i rzeźbie André Le Bruna, <i>Marsjasz</i> , 1783 podaje przykłady innych mitologizmów niż te wymienione

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		przygotowuje argumenty do dyskusji na temat sposobu traktowania pokonanego Marsjasza przez Apolla włącza się w prace projektowe	sposobu traktowania pokonanego Marsjasza przez Apolla zna frazeologizmy o mitologicznym rodowodzie zbiera materiały do zadania projektowego			w podręczniku organizuje wystawę poświęconą mitologicznym konfliktom między bogami a śmiertelnikami
27.	Miłość silniejsza niż śmierć	opowiada mit orficki określa osobę mówiącą w wierszu Kaczmareckiego wskazuje w wierszu aluzje i nawiązania do historii mitologicznej charakteryzuje obraz piekła przedstawiony w wierszu zbiera argumenty do dyskusji na temat tego, czy warto ulegać zachciankom	charakteryzuje Orfeusza, zwracając uwagę na elementy archetypu poety w kreacji tej postaci włącza się w klasową dyskusję	wskazuje w wierszu Kaczmareckiego elementy muzyczne; uzasadnia, dlaczego ten tekst jest piosenką uzasadnia, czy utwór można traktować jako symboliczny wyraz tęsknoty za utraconą bliską osobą wyjaśnia znaczenie słów „W sobie masz swój Hades”	bjaśnia sens stwierdzenia, że piekło jest zamieszkane przez Orfeusza rozważa, odwołując się do wiersza, co jest w stanie wzruszyć piekło owijaśnia, jak rozumie słowa Sartre’a, że „piekło to inni”	porównuje różne sposoby postrzegania piekła, odnosząc się do opinii Kaczmareckiego i stwierdzenia Sartre’a oraz do innych tekstów kultury wyszukuje w dowolnych źródłach internetowych dzieła Malczewskiego podejmujące temat Orfeusza i Eurydyki; omawia, jakie nowe znaczenia twórca nadał mitycznej historii
28.	Źródła literatury – antyk	określa czas trwania epoki starożytnej wie, że Tyrtajos i Safona to przedstawiciele literatury greckiej wymienia najważniejsze tematy literatury antycznej zna najważniejsze pojęcia związane z literaturą antyczną opisuje uczucia zakochanej	wie, że literaturę antyczną można podzielić na okresy wymienia antyczne wyznaczniki literatury sporządza notatkę na temat antycznych i współczesnych wyznaczników literatury interpretuje sens ostatniego wersu wiersza Safony wykazuje za pomocą odpowiednich argumentów, że	wie, że literaturę antyczną można podzielić na okresy wymienia antyczne wyznaczniki literatury sporządza notatkę na temat antycznych i współczesnych wyznaczników literatury interpretuje sens ostatniego wersu wiersza Safony wykazuje za pomocą odpowiednich argumentów,	potrafi przyporządkować wybranych autorów do odpowiednich okresów omawia antyczne wyznaczniki literatury określa problematykę najważniejszych dzieł literatury antycznej opracowuje hasło encyklopedyczne <i>literatura antyczna</i>	posługuje się biegle terminologią teoretycznoliteracką dotyczącą klasyfikacji rodzajowej i gatunkowej uzasadnia, czy poezja wciąż wiąże się z muzyką rozważa cytat pochodzący z Hymnu o miłości, odnosząc się do wiersza Safony i własnych przemyśleń określa, odwołując się do utworów

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		kobiety z wiersza Safony potrafi wyjaśnić pojęcie liryka tyrtejska rozpoznaje w wierszu Tyrtajosa formy czasowników w różnych trybach	wiersz Tyrtajosa jest utworem o charakterze retorycznym	że wiersz Tyrtajosa jest utworem o charakterze retorycznym	ocenia sposób wyrażania miłości w wierszu Safony uzasadnia, czy miłość do ojczyzny w sytuacji zagrożenia zawsze wymaga ofiary z życia	literackich i filmów, który wzór patriotyzmu jest mu bliższy: wojenny, heroiczny czy oparty na pracy
		określa autora, czas powstania i przynależność gatunkową <i>Iliady</i> charakteryzuje Achilleusa i Hektora jako bohaterów heroicznych	wskazuje najważniejsze cechy gatunkowe eposu objaśnia tytuł <i>Iliady</i> próbuję samodzielnie zanalizować porównanie homeryckie	wskazuje zabiegi narratora zmierzające do zobiektywizowania zdarzeń określa najważniejsze wydarzenia w eposie	na podstawie epitetów określa stosunek narratora do obu bohaterów samodzielnie analizuje porównanie homeryckie, wskazując na jego funkcję w utworze ocenia postawę Hektora na podstawie epitetów określa stosunek narratora do obu bohaterów samodzielnie analizuje porównanie homeryckie, wskazując na jego funkcję w utworze	porównuje wizerunek Achilleusa ukazany we fragmentach <i>Iliady</i> i w innych tekstach kultury
29.	Walka i wojna w <i>Iliadzie</i>	wyszukuje porównania homeryckie w tekście <i>Iliady</i> zbiera argumenty do oskarżenia lub obrony Achilleusa	omawia rolę narratora w kreacji świata przedstawionego wyszukuje w tekście przejawy patosu wie, czym charakteryzuje się heroizm	uzasadnia, któremu z bohaterów można przypisać heroizm rozważa, czy można wskazać okoliczności łagodzące czyny Achilleusa	ocenia postawę Hektora	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

30.	Pycha i przebaczenie w <i>Iliadzie</i>	streszcza w punktach wydarzenie opisane w tekście zbiera argumenty pozwalające ocenić bohaterów	opisuje emocje Achillesa wyjaśnia, za co Achilles podziwia Priama	analizuje styl wypowiedzi Priama i Achillesa zapisuje w postaci stwierdzenia słowa Achillesa na temat ludzkiego losu	wyszukuje środki stylistyczne we fragmencie <i>Iliady</i> , określa ich funkcje	porównuje postawę ojca ukazaną we fragmencie <i>Iliady</i> i na obrazie Aleksandra A. Iwanowa, <i>Priam prosi Achillesa o zwrot ciała Hektora</i> , 1824
31.	Siła perswazji	dostrzega różnicę między perswazją a manipulacją wie, czym jest retoryka dostrzega różnicę między wnioskowaniem dedukcyjnym a wnioskowaniem indukcyjnym zna elementy kompozycji mowy przygotowuje mowę zachęcającą koleżanki i kolegów do wyjazdu na wspólną wycieczkę	objaśnia różnicę między perswazją a manipulacją definiuje pojęcie <i>retoryka</i> wyjaśnia, co jest istotą retoryki zdaniem Arystotelesa wyjaśnia różnicę między wnioskowaniem dedukcyjnym a wnioskowaniem indukcyjnym wskazuje elementy kompozycji mowy we fragmencie <i>Iliady</i> formuluje własnymi słowami sens konkluzji w mowie Agamemnona określa funkcję porównania wojsk greckich i trojańskich w <i>Iliadzie</i>	wskazuje, co zdaniem Arystotelesa jest istotą retoryki, a co jedynie sposobem osiągnięcia celu uzasadnia, czy mowa Agamemnona mieści w sobie elementy opowiadania formuluje wniosek wynikający z twierdzenia ogólnego oraz porównania liczebności wojsk greckich i trojańskich	określa, odwołując się do <i>Retoryki</i> , który ze sposobów wnioskowania zasługuje na miano dowodu potrafi właściwie określić, czy porównywanie liczby wojsk jest twierdzeniem ogólnym, twierdzeniem szczegółowym czy wnioskiem przygotowuje mowę do koleżanek i kolegów, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi	omawia i ocenia dwa sposoby dowodzenia (argumentowania) wskazane przez Arystotelesa stosuje w swojej mowie do koleżanek i kolegów wnioskowanie dedukcyjne i indukcyjne wygłasza mowę w klasie
32.	Wędrowka w <i>Odysei</i> Homera	określa autora, czas powstania, temat i przynależność gatunkową <i>Odysei</i> rozpoznaje elementy fantastyczne świata przedstawionego nazywa uczucia Odyseusza wskazuje w tekście porównanie homeryckie	wyjaśnia różnicę między fikcją a fantastyką w <i>Odysei</i> wyjaśnia, o czym rozmawiają Odyseusz i Achilles określa rolę Kirke w życiu Odyseusza podaje przykłady funkcji ekspresywnej i impresywnej języka	analizuje porównania homeryckie i określa ich funkcję w <i>Odysei</i> dostrzega w utworze realizację toposu życia jako wędrowki określa, czy Odyseusz szukał pocieszenia w śmierci wskazuje w tekście środki językowe służące realizacji funkcji poetyckiej	określa związki między wyrzutami czynionymi przez Odyseusza żonie a wymową tekstu porównuje bohaterów <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i> Homera podaje przykłady współczesnych dzieł nawiązujących do toposu <i>homo viator</i>	swoim przemyśleniom na temat toposu wędrowki nadaje cechy gatunkowe eseju

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wie, czym są funkcja ekspresywna i impresywna języka rozumie znaczenie toposu <i>homo viator</i>				
33.	Tragedia i tragizm	zna źródło tragedii antycznej zna cechy gatunkowe tragedii wymienia składniki, które, zdaniem Arystotelesa, stanowią o istocie tragedii wymienia, odwołując się do fragmentów tekstu Misiewicza, trudności związane z objaśnieniem terminu <i>tragedia</i>	określa cel tragedii greckiej objaśnia, odwołując się do tekstu Misiewicza, jakie funkcje w tragedii pełni dialog objaśnia sens cytatów pochodzących z eseju Misiewicza	określa rolę poszczególnych elementów kompozycyjnych tragedii określa wpływ tragedii na odbiorcę przypomina mitologiczną historię króla Edypa	wyjaśnia, stwierdzenie, że tragedia jest przedstawieniem w formie „dramatycznej, a nie narracyjnej” określa funkcję języka dominującą w tekście Misiewicza przygotowuje dwie wypowiedzi: jedną zawierającą obronę Edypa, drugą – jego oskarżenie	przyporządkowuje składniki tragedii do środków naśladowania, przedmiotów naśladowania i sposobów naśladowania
34.	Antygona – tragedia wzorcowa	streszcza wydarzenia opisane w <i>Prologu</i> wymienia bohaterów utworu wskazuje przyczyny tragedii Antygony	wyszukuje w tekście środki stylistyczne, zna ich funkcje omawia rolę Fatum w życiu bohaterów	analizuje rozmowę Antygony i Ismeny określa rolę Chóru omawia funkcję środków stylistycznych w kreacji świata przedstawionego rozważa, co mogłoby zlikwidować Fatum ciężące na Labdakidach	wyjaśnia, w jaki sposób emocje wpływają na charakter wypowiedzi Kreona wylicza wydarzenia najważniejsze dla rozwoju akcji	rozważa, w jakim stopniu Antygona przynosi <i>katharsis</i> współczesnemu czytelnikowi zapisuje refleksje na temat postaci literackiej, której historia przypomina los bohatera tragedii antycznej
35.	Racje Antygony	wymienia obowiązki i prawa, którymi kierowała się Antygona zbiera argumenty do dyskusji	opisuje reakcję Kreona na słowa Antygony wskazuje w ostatnim monologu Antygony środki językowe	w klasowej dyskusji rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, stosując zasady etyki wypowiedzi i etykiety	wyjaśnia, dlaczego Antygona powtarza rytuał pogrzebowy wyjaśnia, na czym polega tragizm Antygony	interpretuje elementy plakatu Nowosielskiego wygłasza referat w klasie

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		na temat zasadności akceptowania każdego prawa ustanowionego przez władzę gromadzi materiały na temat wybranych bohaterów mitologii greckiej	służące wyrażaniu emocji uczestniczy w klasowej dyskusji pisze referat na temat wybranych bohaterów mitologii greckiej	językowej określa, jakie odczytanie tragedii Sofoklesa zapowiada plakat Nowosielskiego	rozważa zasadność stwierdzenia „Każda epoka ma taką tragedię, na jaką zasługuje” pisze referat zgodnie ze wszystkimi zasadami tej formy gatunkowej	
36.	Racje Kreona	przedstawia losy Kreona streszcza mowę tronową Kreona opisuje sposób ukazania kobiety na plakacie Grabarczyka	określa rolę Terezjasza w tragedii Sofoklesa wymienia cechy Kreona zestawia racje Antygony i Kreona, wskazuje postać, za którą się opowiada omawia związek między sposobem ukazania kobiety na plakacie Grzegorzcyka a charakterami Antygony i Kreona	omawia rolę zdań pytających w dialogu Kreona i Hajmona określa symbolikę kolorów na plakacie Grzegorzcyka	interpretuje zmianę postawy Kreona w finale tragedii objaśnia sens wypowiedzi Przewodnika chóru uzasadnia twierdzenie, że tragedia Sofoklesa jest pochwałą mądrości porównuje plakat Grzegorzcyka z dziełem Nowosielskiego	rozważa, w jakim stopniu losy Kreona można uznać za przykład ironii tragicznej uzasadnia, czy Kreona cechuje hybris ocenia, czy u Kreona występuje wina tragiczna
37.	Mądrość w krzywym zwierciadle komika	rozdziela typy komizmu omawia problematykę <i>Chmur</i> Arystofanesa włącza się w prace projektowe	wskazuje przykłady komizmu we fragmentach dzieła określa, jaka filozofia wyłania się z komedii Arystofanesa zbiera materiały do zadania projektowego	wymienia zjawiska fizyczne tłumaczone przez Sokratesa określa, pod jakimi warunkami twórca ma prawo ośmieszać autorytety	wyjaśnia, w jaki sposób Arystofanes próbuje zdyskredytować Sokratesa tworzy antyczną księgę śmiechu	wyszukuje w tekście argumenty filozoficzne typowe dla sofistów, konfrontuje je z rzeczywistymi poglądami Sokratesa wydaje najlepszą antyczną księgę śmiechu w formie albumu
38.	Herodot czytany przez Kapuścińskiego	wie, kim był Herodot określa pierwszy cel podróży Herodota wymienia elementy różniące starożytnych Egipcjan od	wypisuje w formie twierdzeń prawa relatywizmu kulturowego odkrytego przez Herodota określa funkcję środków językowych w tekście	określa stosunek Herodota do Innego posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie	przedstawia swój stosunek do obyczajów Egipcjan wskazuje wartości cenione przez Herodota formuluje opinię popartą	ocenia zasady pluralizmu kulturowego wskazuje w tekście Kapuścińskiego cechy eseju, wyjaśnia, dlaczego pisarz

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		starożytnych Greków	Kapuścińskiego wskazuje w tekście słowo wyrażające etnocentryzm i ksenofobię Greków	(doskonalenie umiejętności argumentacji)	uzasadnieniem nawiązuje do opinii innych dyskutantów	wybrał tę formę wypowiedzi publikuje najlepszą pracę projektową w formie albumu
		rozpoznaje w tekście środki językowe zbiera argumenty do klasowej dyskusji na temat prawa ingerowania w życie innych zna zasady dyskutowania stara się brać udział w dyskusji włącza się w prace projektowe	formułuje tezę do dyskusji bierze czynny udział w dyskusji zbiera materiały do zadania projektowego		płynnie przechodzi od opinii (tezy) do jej uzasadnienia bez sygnalizowania tego specjalnym sformułowaniem tworzy ilustrowany album <i>Obrazy Innego w tekstach kultury</i>	
39.	Filozofia sztuką życia	objaśnia, co jest istotą filozofii, odwołując się do tekstu posługuje się nazwami wartości (dobro, prawda, mądrość, cnota) określa na podstawie 4. akapitu tekstu, o co według filozofa należy dbać w życiu wie, czym charakteryzuje się mowa jako forma wypowiedzi retorycznej	wyjaśnia, odwołując się do tekstu, na czym polega fałszywe przekonanie ludzi o swojej mądrości opracowuje plan mowy, wciela się w rolę obrońcy Sokratesa pisze wypracowanie Jak godnie przeżyć	wyjaśnia, na czym, zdaniem Sokratesa, polega uprawianie filozofii uzasadnia swoje zdanie na temat poglądów głoszonych przez Sokratesa	przedstawia wywód Sokratesa, odwołując się do tekstu Platona pisze wypracowanie zgodny z wszystkimi założeniami gatunkowymi tej formy wypowiedzi	wyjaśnia, odwołując się do filozofii greckiej, jakie były poglądy starożytnych na temat dobra, prawdy i piękna
40.	Świat idei i świat realny	charakteryzuje rozmówców i sytuację nadawczo-odbiorczą	określa funkcje rozmówców w tekście Platona wskazuje w <i>Państwie</i> elementy	objaśnia symboliczne znaczenia elementów alegorii jaskini	określa, za pomocą jakich narzędzi można poznawać nowe idee	odnosi alegorię jaskini do czasów współczesnych; określa, co będzie ogniem, co cieniami na

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		w Państwie Platona streszcza poglądy Platona na temat państwa	utopijne wymienia przyczyny wojen wskazane przez Platona	określa, dlaczego słuszne ideały tak łatwo ulegają wypaczeniu ocenia model państwa opisany przez Platona	porównuje Platońskie wyobrażenie o świecie absolutnym z chrześcijańską wizją takiego świata	ścianie, a co kajdanami we współczesnej „jaskini”
		wyjaśnia, jakiego człowieka Platon uważa za szczęśliwego, a jakiego za godnego pożałowania			uzasadnia, w jakim stopniu Platońska idea państwa jest do zrealizowania	ocenia, która z dróg poznania jest, zdaniem Platona, bardziej wartościowa
41.	Ewolucja eposu – <i>Eneida</i> Wergiliusza	wymienia cechy gatunkowe eposu wskazuje w <i>Eneidzie</i> inwokację wymienia najważniejsze, zdaniem Wergiliusza, cechy idealnego obywatela	wyjaśnia, czy inwokacja z <i>Eneidy</i> jest podobna do tej z <i>Iliady</i> przedstawia najważniejsze wydarzenia z mitu założycielskiego, zawarte w <i>Eneidzie</i>	określa, co łączy Eneasza z homeryckimi pierwowzorami, a co go od nich odróżnia	określa stosunek Wergiliusza do homeryckiej tradycji literackiej określa stosunek Wergiliusza do państwa	charakteryzuje rzymski świat zmarłych rozważa, odwołując się do obrazu Elizjum, w jakim stopniu można używać historii do tłumaczenia teraźniejszości
42.	Heroizm i miłość w <i>Eneidzie</i>	charakteryzuje Dydonę przedstawia wydarzenia, jakie się rozegrały w jaskini gromadzi materiały do opracowania referatu na temat różnych odsłon miłości w epoce starożytnej	określa stosunek Dydony do Eneasza przedstawia wpływ Fatum na los bohaterów pisze referat	ocenia prawdziwość uczuć Dydony uzasadnia, czy ludzie mają prawo wyboru, gdy miłość i powinność się wykluczają	omawia rolę bogów w <i>Eneidzie</i> porównuje postawy Achillesa i Eneasza pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami gatunkowymi tej formy wypowiedzi	wygłasza referat w klasie rozważa zagadnienie zazdrości w różnych tekstach kultury
43.	Epikurejskie <i>carpe diem</i>	wie, czym jest epikureizm wie, jakie prawdy wypowiada osoba mówiąca w wierszu	zna kontekst biograficzny i filozoficzny pieśni określa, do kogo zwraca się osoba mówiąca w pieśni interpretuje refleksję zawartą w	wskazuje w pieśni Do <i>Leukonoe</i> cechy epikureizmu omawia motywy obecne w pieśni	charakteryzuje postawę Horacego wobec życia	wykazuje, że te same motywy inaczej funkcjonują w literaturze antycznej niż w Biblii

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

			pieśni			
44.	Stoicyzm Horacego	wie, czym są epikureizm i stoicyzm; wyjaśnia, którą z tych postaw uważa za wartościowszą zna kontekst biograficzny i filozoficzny pieśni Horacego określa, do kogo zwracają się osoby mówiące w pieśniach wskazuje porównanie w pieśni <i>Do Mecenasa</i> wypisuje z pieśni <i>Do Mecenasa</i> fragmenty o charakterze filozoficznym	zna kontekst biograficzny i filozoficzny pieśni charakteryzuje adresata wypowiedzi w pieśni <i>Do Mecenasa</i> wypisuje aforyzmy z pieśni <i>Do Pompejusza Grosfusa</i> pisze wypowiedź argumentacyjną na temat trwałych i ulotnych wartości w życiu człowieka	wskazuje w pieśniach cechy stoicyzmu i epikureizmu omawia motywy obecne w pieśniach wyjaśnia, w jaki sposób w pieśni <i>Do Mecenasa</i> jest rozumiana wartość cnoty określa, jakie znaczenia wynikają z obecności toposu wędrowni w pieśni <i>Do Mecenasa</i> określa budowę składniową aforyzmów w pieśni <i>Do</i>	ocenia zasadność i aktualność spostrzeżeń Horacego na temat młodości charakteryzuje postawę Horacego wobec życia określa funkcję pytań retorycznych w pieśni <i>Do Pompejusza Grosfusa</i> zachowuje wszystkie cechy gatunkowe wypowiedzi argumentacyjnej wykazuje, że te same motywy inaczej	analizuje realizację motywu samotnego żeglarsza w pieśni <i>Do Pompejusza Grosfusa</i>
45.	Poeta natchniony	opisuje osobę mówiącą w pieśni, przedstawia, do kogo się ona zwraca określa nastrój pieśni wyszukuje metaforę w tekście pieśni wie, co znaczy topos <i>non omnis moriar</i> wie, że <i>Wzniosłem pomnik</i> jest utworem metapoetyckim	interpretuje znaczenie metafory zawartej w pieśni wskazuje w pieśni Horacego topos <i>non omnis moriar</i> , wyjaśnia jego znaczenie wyjaśnia, dlaczego <i>Wzniosłem pomnik</i> jest utworem metapoetyckim	wskazuje w pieśni elementy biograficzne, określa ich funkcję interpretuje wymowę utworu ocenia postawę artysty wobec przekonania o nieśmiertelności jego utworów	uzasadnia, które określenie lepiej charakteryzuje warsztat twórcy Horacego: platoński szal twórczy czy rzemiosło poetyckie wyjaśnia, czy obraz Picassa można uznać za realizację toposu poety natchnionego i szalu poetyckiego	charakteryzuje Horacego, odnosząc się do jego <i>Pieśni</i> porównuje Horacjańską realizację toposu <i>non omnis moriar</i> z innymi tekstami kultury nawiązującymi do motywu nieśmiertelności poezji
46.	Horacy jako wychowawca	umie wskazać w pieśni Horacego animizację	wyjaśnia, na czym polega personifikacja zastosowana	wyjaśnia sensy alegoryczne utworu Horacego	interpretuje alegorie obecne w pieśni Horacego	porównuje wykorzystanie alegorii okrętu w wierszu Horacego

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		i personifikację określa nastrój pieśni opowiada, czego dotyczy sytuacja liryczna ukazana w wierszu Brodskiego wyjaśnia, co jest tematem wiersza Brodskiego	w pieśni wskazuje alegorie statku i burzy w wierszu Brodskiego	rozważa, w jaki sposób w wierszu Horacego realizuje się motyw patriotyzmu wyjaśnia, dlaczego Brodski posłużył się zdrobnieniem rzeczownika <i>statek</i>	wyjaśnia tytuł wiersza Brodskiego objaśnia różnicę między patriotyzmem Horacego a Brodskiego porównuje pieśń Horacego z wierszem Brodskiego	i w innym tekście kultury
47.	Tworzenie własnego tekstu. Notatka syntetyzująca	analizuje strukturę tekstu podejmuje próbę odczytania sensu tekstu dostrzega sposób prowadzenia wywodu i argumentację rozpoznaje w tekście przykłady	odczytuje sens tekstu podejmuje próbę sformułowania głównej myśli każdego akapitu wskazuje w tekście argumenty próbuje określić cel zamieszczonych przykładów	formułuje główną myśl akapitów określa cel zamieszczonych przykładów rozpoznaje środki językowe określa funkcję języka dominującą w tekście pisze streszczenie tekstu	określa funkcje zastosowanych środków językowych uzasadnia, jaka funkcja języka dominuje w tekście pisze notatkę, uwzględniając cel tekstu i główną myśl kolejnych akapitów	
48	Język oficjalny i nieoficjalny	rozumie rolę języka jako narzędzia komunikacji zna zasadę podziału języka ogólnego na język oficjalny i nieoficjalny wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują pism użytkowych i stara się je stosować podaje synonimy wyrazu <i>dziewczyna</i>	potrafi rozpoznać w tekście odmiany języka oficjalnego i nieoficjalnego wymienia i definiuje formy tekstów użytkowych tworzy pisma użytkowe stosuje w pismach użytkowych zasady kompozycyjne	rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych odwołuje się do tekstu Banieckiej i ocenia jedno z określeń atrakcyjnej dziewczyny pod względem ekspresywności i tajności	tworzy pisemne oświadczenie wyjaśnia istotę mody językowej, odwołując się do tekstu Banieckiej i własnych doświadczeń	wykazuje się doskonałą umiejętnością tworzenia pism użytkowych wyjaśnia pojęcie socjolektu i określa jego funkcję w wypowiedzi wymienia trzy socjolekty inne niż gwara młodzieżowa

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		zna zasady konstrukcji dostrzega zalety i zagrożenia wynikające ze zjawiska mody językowej	stara się wyjaśnić związek między stylem kolokwialnym, nieoficjalną odmianą polszczyzny a gwara młodzieżową, odwołuje się do tekstu			
49.	Powtórzenie wiedzy o literaturze Greków i Rzymian	określa czas trwania epoki starożytnej zna mitologię starożytnych Greków zna mitologię starożytnych Rzymian zna formy gatunkowe lektur obowiązkowych (epos, tragedia antyczna, komedia antyczna) zna uniwersalne motywy antyczne, dostrzega ich żywość w kulturze zna frazeologizmy o mitologicznym rodowodzie	wyjaśnia, jak starożytni Grecy postrzegali bogów wymienia motywy obecne w poznanych utworach antycznych wyjaśnia frazeologizmy o mitologicznym rodowodzie wyjaśnia, jak antyczni twórcy rozumieli heroizm i patriotyzm podaje cechy gatunkowe eposu, tragedii antycznej, komedii antycznej	wskazuje w <i>Iliadzie</i> lub <i>Odysei</i> cechy eposu wskazuje w <i>Antygonie</i> cechy tragedii antycznej wskazuje w <i>Chmurach</i> cechy komedii antycznej omawia archetypy występujące w literaturze Greków i Rzymian omawia Platońską alegorię jaskini	wyjaśnia przesłanie Platońskiej alegorii jaskini omawia koncepcję ludzkiego losu zawartą w tragedii greckiej wyjaśnia, w jaki sposób współcześni twórcy odwołują się do tradycji antycznej, podaje przykłady wskazuje nawiązywania do antyku w polszczyźnie potocznej	
50	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź ustna	zapoznaje się z przykładowym planem wypowiedzi ma świadomość, że opanowanie zasad tworzenia wypowiedzi ustnej jest przydatne w sztuce prowadzenia dyskusji analizuje polecenie zawarte	potrafi przygotować na podstawie podanego przykładu własny konspekt wypowiedzi ustnej formuluje własną tezę określa zakres i typ tekstów do wykorzystania rozwija umiejętność argumentacji	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie prezentuje wypowiedź na forum klasy, pamiętając o funkcji wstępu i zakończenia	formułuje opinię popartą uzasadnieniem płynnie przechodzi od opinii (tezy) do jej uzasadnienia, bez sygnalizowania tego specjalnym sformulowaniem	z łatwością tworzy wstęp i zakończenie do wypowiedzi informacyjnych i argumentacyjnych potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		w temacie zna zasady tworzenia wypowiedzi ustnej				
51.	Praca klasowa					
52.	Tysiąc lat kultury średniowiecza	zna czas trwania epoki określa najważniejsze wydarzenia wpływające na kontekst historyczny i kulturowy epoki wie, czym jest symbol rozwija umiejętność przetwarzania informacji w tekście popularno-naukowym	zna symbole mające szczególne znaczenie dla średniowiecza wie, na czym polegał średniowieczny uniwersalizm wie, z czego wynikała uprzywilejowana rola łaciny w okresie średniowiecza	omawia niejednoznaczność symboliki psa wyjaśnia, w jaki sposób średniowiecze postrzegało sens istnienia przedmiotów niematerialnych uzasadnia, czy myślenie symboliczne w średniowieczu miało charakter naukowy	wyjaśnia powody nadawania elementom przyrody sensu symbolicznego w okresie średniowiecza wyjaśnia rolę myślenia symbolicznego w ludzkim życiu	rozważa i uzasadnia rolę symboli w życiu człowieka różnych epok
53.	Zło brakiem dobra	wskazuje problem postawiony w tekście ustosunkowuje się do stwierdzenia, że wszystko, co istnieje na świecie, jest dobre	określa, czym jest zło i dobro według św. Augustyna	opisuje drogę do uznania nieskończoności Boga i postrzegania świata jako przestrzeni dobra, odnosi się do tekstu św. Augustyna	określa na podstawie tekstu św. Augustyna, jakie są powinności człowieka	porównuje rozważania Sokratesa i Augustyna na temat dobra
54.	Język jako system znaków	wie, że język jest systemem znaków wie, na jakie podsystemy można podzielić język rozwija umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu gramatyki	podaje przykłady form językowych do wybranego słowa udoskonala umiejętność rozbioru logicznego wypowiedzi	doskonali umiejętność przerezagowywania tekstu	wyjaśnia, na czym polega specyfika dzieła literackiego dokonuje przekładu anonimowego wiersza na współczesną polszczyznę, a następnie wskazuje elementy językowe, które	przyporządkowuje zmiany w uwspółcześnionej wersji wiersza do odpowiednich podsystemów języka

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		w interpretacji utworów literackich i tworzeniu własnych tekstów			uległy zmianie	
55.	Średniowieczy wzór rycerza	umie wskazać cechy idealnego rycerza charakteryzuje Rolanda na podstawie fragmentu tekstu wie, co to jest literatura parenetyczna gromadzi argumenty do dyskusji nad postawą Rolanda	wskazuje w tekście przykłady etosu rycerskiego wymienia cechy literatury parenetycznej ujawniające się w <i>Pieśni o Rolandzie</i> uczestniczy w dyskusji	ocenia decyzję Rolanda o odrzuceniu pomocy objaśnia sens ostatnich gestów Rolanda, odnosząc się do etosu rycerskiego i symboliki chrześcijańskiej	wyjaśnia funkcje elementów gloryfikujących śmierć Rolanda rozważa, czy można pogodzić religijne ideały z krzewieniem wiary za pomocą siły	porównuje postawy heroiczne trzech wybranych przez siebie bohaterów literackich różnych epok
56.	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź argumentacyjna	zapoznaje się z przykładowym konspektem analizuje polecenie zawarte w temacie czyta tekst ze zrozumieniem zna zasady tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej podejmuje próbę przygotowania planu kompozycyjnego wypowiedzi na zadany temat	formuluje tezę określa zakres i typ tekstów do wykorzystania gromadzi argumenty i przykłady tworzy plan kompozycyjny wypowiedzi pisze wypowiedź argumentacyjną, wyróżnia graficznie wstęp, rozwinięcie i zakończenie	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej zachowuje logiczną kolejność argumentów	pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania	formuluje błyskotliwą puentę potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie
57	Średniowieczy wzór władcy	wie, na czym polegał uniwersalizm łaciny w okresie średniowiecza	wskazuje w tekście cnoty Bolesława Krzywoustego wyjaśnia, dlaczego <i>Kronikę polską</i>	wyjaśnia, dlaczego kroniki są źródłem wiedzy o przeszłości	wyjaśnia, dlaczego Gall Anonim określa czas panowania Chrobrego jako „złoty wiek”	opisuje, odnosząc się do fragmentu <i>Kroniki polskiej</i> , jak w okresie średniowiecza

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wie, jakie są cechy gatunkowe kroniki wymienia cechy dobrego władcy	można nazwać utworem parenetycznym			kształtowały się relacje polsko-niemieckie
58.	Konflikt władzy świeckiej i duchownej	zna okoliczności śmierci św. Stanisława wie, czym charakteryzuje się hymn ambrożyjski cytuje fragmenty określające nastrój tekstu wskazuje funkcję inwokacji w hymnie	potrafi wskazać w <i>Hymnie do świętego Stanisława</i> elementy kompozycyjne omawia cud opisany przez Wincentego z Kielczy	analizuje na podstawie hymnu postawę biskupa wobec króla rozważa i uzasadnia, czy religia może być czynnikiem państwowotwórczym	omawia stanowisko zajęte przez Galla Anonima w kwestii sporu króla z biskupem	odwołuje się do różnych tekstów kultury, by wskazać przykłady reakcji świata nadprzyrodzonego na śmierć bohatera
59.	Święty a świat	wie, co to jest kazanie streszcza wydarzenia opisane w tekście nadaje nowy tytuł 1. fragmentowi, uwzględniając myśl przewodnią tekstu pisze wypowiedź argumentacyjną na temat aktualności idei wyznawanych przez św. Franciszka	wyjaśnia, w jaki sposób 1. fragment nawiązuje do założeń teocentryzmu opisuje na podstawie 2. fragmentu stosunek świętego Franciszka do świata przyrody w wypowiedzi argumentacyjnej wyróżnia wstęp, rozwinięcie, zakończenie	wskazuje środki stylistyczne dominujące w odpowiedzi św. Franciszka w 1. fragmencie określa środki stylistyczne pojawiające się w 2. fragmencie w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej	wskazuje i interpretuje nawiązania do Biblii w 2. fragmencie wyjaśnia, w jaki sposób fragmenty tekstu realizują franciszkańską afirmację świata pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania	porównuje wizerunek świętego ukazany we fragmentach tekstu z innymi wizerunkami świętych średniowiecznych w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury
60.	Franciszkanizm – kontynuacje i nawiązania	wskazuje w <i>Hymnie</i> cechy gatunkowe określa osobę mówiącą i adresata wymienia bohaterów <i>Hymnu</i> wie, czym są	przywołuje określenia przypisane bohaterom <i>Hymnu</i> zna okoliczności powstania encykliki <i>Laudato si'</i> opisuje model życia przedstawiony w encyklice	charakteryzuje elementy przyrody opisane w <i>Hymnie</i> ocenia franciszkańską postawę afirmacji świata wskazuje w encyklice bezpośrednie i pośrednie	wyjaśnia, dlaczego <i>Hymn</i> nazywa się także <i>Pieśnią słoneczną</i> podaje teologiczne uzasadnienie działań na rzecz ochrony środowiska	analizuje, w jaki sposób polska literatura nawiązywała do idei franciszkanizmu, odwołuje się do wybranych tekstów kultury

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		antropomorfizacja i encyklika czyta ze zrozumieniem tekst encykliki	przedstawia swoje stanowisko wobec problemu poruszonego w encyklice	nawiązania do franciszkanizmu		
61. ²	Opowieść o miłości nieszczęśliwej	zna pojęcia: romans, romans rycerski czyta tekst ze zrozumieniem wymienia i opisuje bohaterów tekstu cytuje argumenty prawne i moralne wysuwane przez Ogryna pisze wypowiedź argumentacyjną na temat sensu wierności bez miłości określa osobę mówiącą i bohaterów wiersza Poświatowskiej	wyjaśnia, jaką rolę pełni świat przyrody w życiu Tristana i Izoldy w wypowiedzi argumentacyjnej wyróżnia wstęp, rozwinięcie, zakończenie określa nastrój wiersza Poświatowskiej, opinię uzasadnia przykładami z tekstu analizuje budowę składniową ostatniej strofy wiersza, określa wpływ tej konstrukcji na wymowę utworu	ocenia postawę Tristana wobec Ogryna interpretuje słowa Ogryna, że Tristan jest „umarły” w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej na podstawie biogramu Poświatowskiej wyjaśnia, czy wiersz zawiera elementy biograficzne	formułuje uniwersalne twierdzenie o miłości, odwołując się do historii uczucia Tristana i Izoldy w wypowiedzi argumentacyjnej pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania wskazuje i interpretuje nawiązania do historii Tristana i Izoldy w wierszu Poświatowskiej	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury omawia kreacje średniowiecznych kochanków na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> oraz innych tekstów kultury
62.	Symbolika miłości	czyta tekst ze zrozumieniem opisuje wydarzenia i bohaterów ukazanych w tekście zbiera materiały do referatu	opisuje niezwykle wydarzenia, do których doszło po śmierci Tristana i Izoldy ocenia postępowanie Izoldy o Białych Dłoniach pisze referat na temat symboli, którymi artyści obrazują miłość	objaśnia symbolikę nagiego miecza rozdzielającego śpiących kochanków wzbogaca swój referat prezentacją multimedialną	wyjaśnia, dlaczego literatura tak często sięga po symbole przygotowuje referat zgodny ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi	rozważa rolę symboli (np. przedmiotów, roślin, kolorów) w różnych tekstach kultury wygłasza referat w klasie
63.	Poetycki traktat teologiczny	czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i>	opisuje sytuację liryczną ukazaną w <i>Bogurodzicy</i>	określa modlitewny charakter <i>Bogurodzicy</i>	interpretuje <i>Bogurodzicę</i> w kontekście teocentryzmu	ocenia, czy prośby zawarte w <i>Bogurodzicy</i>

² Na szarym tle umieszczono propozycje lektur uzupełniających.

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		zna czas powstania utworu wskazuje najważniejsze cechy gatunkowe pieśni religijnej wskazuje w <i>Bogurodzicy</i> osobę mówiącą i adresata	wyjaśnia, na czym polega symetria budowy strof pisze wypowiedź argumentacyjną	rozważa, dlaczego <i>Bogurodzicę</i> można nazwać poetyckim traktatem teologicznym wie, co oznaczają pojęcia: antyteza, hierarchizm, teocentryzm	i hierarchizmu pisze wypowiedź argumentacyjną zgodnie ze wszystkimi zasadami tej formy gatunkowej	mogłyby znaleźć się we współczesnej modlitwie
64.	<i>Bogurodzica</i> – pierwszy polski hymn	wie, czym charakteryzuje się hymn jako gatunek literacki potrafi wskazać w <i>Bogurodzicy</i> środki wpływające na nastrój pieśni	wskazuje środki stylistyczne wpływające na muzyczny charakter <i>Bogurodzicy</i> wyjaśnia, kim jest podmiot zbiorowy, uzasadnia swoje zdanie	wyjaśnia, czy zasadna jest opinia Jana Długosza, że <i>Bogurodzicę</i> można określić mianem pieśni ojczystej zna okoliczności zapisu najstarszych słów w języku polskim	uzasadnia, dlaczego <i>Bogurodzicę</i> zapisano w języku polskim, chociaż językiem dominującym w literaturze średniowiecza była łacina	rozważa, czy w treści próśb zanoszonych do Maryi można odnaleźć wartości szczególnie ważne dla Polaków
65	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź argumentacyjna	zapoznaje się z przykładowym konspektem analizuje polecenie zawarte w temacie czyta tekst ze zrozumieniem zna zasady tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej tworzy plan kompozycyjny wypowiedzi na zadany temat podejmuje próbę napisania wypowiedzi argumentacyjnej	pisze wypowiedź argumentacyjną rozpoznaje problem rozważany w tekście oraz stanowisko autora wobec tego problemu ustosunkowuje się do rozwiązania przyjętego przez autora odwołuje się do utworów poruszających problem rozważany w tekście formuluje wnioski	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej rzeczowo uzasadnia swoje stanowisko wobec problemu rozważanego w tekście zachowuje logiczną kolejność argumentów	pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania	potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

66.	Trwałość i zmiana w języku	zna okoliczności powstania języka polskiego zna pojęcia: archaizm, neologizm, neosemantyzm wymienia rodzaje archaizmów podaje przykład neosemantyzmu z <i>Bogurodzicy</i>	zna ogólne cechy języków słowiańskich wskazuje i nazywa różne typy archaizmów w <i>Bogurodzicy</i> wskazuje i określa formy deklinacyjne i koniugacyjne w <i>Bogurodzicy</i>	rozumie i objaśnia proces wyodrębniania się języka polskiego wie, czym charakteryzuje się przegłos polski wyjaśnia na podstawie tekstu Skubalanki różnicę między tekstem archaicznym a archaizowanym	ocenia, które cechy <i>Bogurodzicy</i> wpływają na przynależność średniowiecznej polszczyzny do grupy języków słowiańskich określa, kiedy dochodzi do powstawania neologizmów i neosemantyzmów	wyszukuje w języku ogólnopolskim lub w gwarze wyrazu / wyrażenia będącego nośnikiem form archaicznej polszczyzny
		czyta ze zrozumieniem tekst Skubalanki	wskazuje problemy poruszone w tekście Skubalanki		analizuje <i>Bogurodzicę</i> pod kątem zmian w języku	
67.	Średniowiecza mowa uczuć	określa gatunek literacki <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> wie, pod jakimi tytułami utwór występuje w literaturze określa osobę mówiącą i jej adresatów w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> opisuje sytuację liryczną w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	wypisuje z wiersza najczęściej występujące epitety, określa ich funkcję uzasadnia, który wizerunek Maryi jest mu bliższy – z <i>Bogurodzicy</i> czy z <i>Lamentu Świętokrzyskiego</i>	wskazuje w tekście fragmenty o charakterze emocjonalnym wskazuje w tekście fragmenty o charakterze kontrastowym	charakteryzuje kreację Matki Bożej w tekście, uwzględnia rolę kontrastów i środków stylistycznych	ocenia związki wizerunku Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> ze średniowieczną piętą wyszukuje podobieństwa i różnice między <i>Bogurodzicą</i> a <i>Lamentem Świętokrzyskim</i> , uwzględnia typ liryki, nadawcę, adresatów, obraz Boga i Maryi, styl, ideę przewodnią
68.	Czym jest asceza?	wskazuje w utworze elementy fantastyczne wymienia cechy, którymi kieruje się asceta wylicza cuda towarzyszące śmierci świętego uzasadnia, czy współcześnie	cytuje fragment świadczący o autorytecie Biblii w średniowieczu określa, do kogo zwraca się narrator w inwokacji i o co prosi wie, czym w średniowieczu była asceza	zna pojęcie <i>fuga mundi</i> , podaje przykład funkcjonowania tego motywu w <i>Legendzie o świętym Aleksym</i> określa rolę Matki Bożej w tekście	interpretuje zachowanie Aleksiego podczas nocy poślubnej wyjaśnia etymologię imienia <i>Aleksy</i> rozważa, z czego wynikała popularność utworu	porównuje motyw miłości małżeńskiej w <i>Legendzie o świętym Aleksym</i> i innym tekście kultury ocenia popularność Joanny d'Arc na przestrzeni wieków, zwracając uwagę dlaczego

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		postawa ascetyczna może być popularna opisuje świętych ukazanych w liryku Twardowskiego	uzasadnia, kogo można nazwać świętym odczytuje symbolikę kolorów w wierszu Twardowskiego	ocenia postawę Aleksego wobec Famijany interpretuje wiersz Twardowskiego jako polemikę z kulturą masową	w średniowieczu interpretuje wiersz Twardowskiego jako refleksję nad sensem świętości we współczesnym świecie	obecnie postać ta stała się bohaterką kultury popularnej
69.	<i>Danse macabre</i> – taniec ze śmiercią	zna okoliczności powstania motywu <i>danse macabre</i> opisuje wizerunek śmierci popularny w średniowieczu wypisuje z wiersza antytezy i wyrazy bliskoznaczne wskazuje w tekście elementy komiczne	określa rolę alegorii w średniowiecznym wizerunku śmierci określa funkcję antytez i wyrazów bliskoznacznych cytuje fragmenty o charakterze groteskowym	objaśnia fragmenty o charakterze groteskowym uzasadnia, że wiersz zawiera elementy naturalistyczne wskazuje, co łączy ludzi wymienionych w przemowie Śmierci	omawia funkcję groteski w utworze tworzy notatkę syntetyzującą na temat sztuki umierania w literaturze i kulturze średniowiecza	wyjaśnia, dlaczego konwencja naturalistyczna była popularna w średniowieczu wyszukuje we współczesnej kulturze nawiązania do średniowiecznego motywu <i>danse macabre</i>
70.	Średniowieczni w krzywym zwierciadle satyry	wie, czym jest satyra rozumie określenie <i>memento mori</i> wskazuje w tekście elementy humorystyczne wskazuje elementy łączące <i>Wywiad</i> z tekstem średniowiecznym wyszukuje w <i>Wywiadzie</i> antytezy włącza się w prace projektowe	rozumie, na czym polega demokracja śmierci wskazuje w tekście średniowiecznym fragmenty o charakterze satyrycznym, uzasadnia swój wybór wskazuje w <i>Wywiadzie</i> elementy współczesności zbiera materiały do zadania projektowego	objaśnia i uzasadnia, na czym polega kontrast między wypowiedziami Śmierci i Mistrza Polikarpa porównuje tekst średniowieczny z graficzną realizacją motywu <i>danse macabre</i> uzasadnia, czy <i>Wywiad</i> zawiera elementy groteski	omawia związek między zastosowaniem humoru a moralizatorską wymową tekstów średniowiecza tworzy projekt start-upowy	porównuje wizerunek śmierci ukazany w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> i w tekstach kultury współczesnej
71.	Poetycka <i>summa</i> średniowiecza	wie, co oznacza pojęcie <i>summa</i> wymienia cechy gatunkowe	wskazuje najważniejsze elementy kompozycji <i>Boskiej komedii</i> nazywa typ strof występujących	wyjaśnia, czy poemat Dantego można nazwać <i>summą</i> uzasadnia, na czym polega	wyjaśnia, jak kompozycja <i>Boskiej komedii</i> wpływa na wymowę utworu	porównuje obraz zaświatów w kulturze różnych epok

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		<i>Boskiej komedii</i> opisuje sytuację egzystencjalną osoby mówiącej w tekście	w tekście określa nastrój fragmentu poematu	teologiczny i syntetyczny charakter <i>Boskiej komedii</i>	omawia, na czym polega wizyjność poematu Dantego	
72.	Średniowieczna wizja zaświatów	rozumie rolę teocentryzmu w średniowieczu charakteryzuje obraz piekła z <i>Pieśni III</i> cytuje określenia piekła z <i>Pieśni IV</i> stawia tezę i gromadzi argumenty na potrzeby wypowiedzi argumentacyjnej określa temat <i>Bramy</i> Różewicza wie, na czym polega turpizm; stara się wyszukać elementy turpistyczne w wierszu Różewicza	objaśnia, na czym polega groza dantejskich scen w <i>Boskiej komedii</i> , uzasadnia swoje zdanie pisze wypowiedź argumentacyjną na temat piekła wyjaśnia sens napisu <i>nad bramą dantejskiego piekła</i> w wierszu Różewicza, odnosi się do <i>Boskiej komedii</i> wskazuje w <i>Bramie</i> elementy satyryczne	określa funkcję zbiorowych scen niedoli ukazanych przez Dantego w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej określa funkcję elementów satyrycznych w <i>Bramie</i> interpretuje sens związku frazeologicznego w zakończeniu wiersza Różewicza	rozważa, czy strach przed karą jest dobrą motywacją postępowania człowieka, uzasadnia swoje zdanie pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania opisuje piekło w ujęciu Różewicza	wyjaśnia, odwołując się do różnych tekstów kultury, w jaki sposób na przestrzeni wieków zmieniało się postrzeganie śmierci w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury wyszukuje w różnych źródłach przykłady potwierdzające stwierdzenie, że współczesność można nazwać cywilizacją śmierci
73.	Teologiczna <i>summa</i> średniowiecza	czyta ze zrozumieniem wymienia dwa rodzaje prawd o Bogu zawartych w dziele	omawia, w jaki sposób św. Tomasz pojmuje wiarę religijną stara się uzasadnić, że dzieło św. Tomasza można nazwać <i>summą</i>	potrafi wyjaśnić, co to jest scholastyka opisuje obraz Boga wylaniający się z fragmentów tekstu	uzasadnia, czy Tomasz z Akwinu jest twórcą filozofii czy tylko jej znawcą porównuje postawy filozoficzne św. Augustyna i św. Tomasza	porównuje postawy filozoficzne św. Augustyna, św. Tomasza i św. Franciszka
74.	Projekcja filmu <i>Siódma pieczęć</i>	ogląda film <i>Siódma pieczęć</i>				

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

75.	W poszukiwaniu Boga – <i>Siódma pieczęć</i>	określa formę gatunkową filmu przedstawia swoje wrażenia po obejrzeniu dzieła wymienia i charakteryzuje bohaterów	opisuje, jakie wyobrażenie ludzi średniowiecza o świecie ukazano w filmie określa nastrój ostatniej sceny filmu	wskazuje w filmie postaci, które reprezentują współczesny sposób postępowania ocenia wizerunek Śmierci w filmie	wskazuje w filmie nawiązania do Biblii, określa ich funkcje opisuje różne oblicza miłości ukazane w filmie	porównuje, w jaki sposób kultura i literatura prezentują lęki człowieka średniowiecza i człowieka współczesnego
		omawia główne wątki wie, jaki tekst kultury stanowi kontekst dla filmu Bergmana	wskazuje w filmie elementy symboliczne	interpretuje wymowę gry w szachy ze Śmiercią	interpretuje wymowę filmu w kontekście fragmentu Apokalipsy świętego Jana	
76.	Sztuka i architektura średniowiecza	wymienia cechy charakterystyczne stylu romańskiego w architekturze podaje przykłady zabytków sztuki romańskiej ze swojego regionu wymienia cechy stylu gotyckiego w architekturze przedstawia, kim jest i do kogo kieruje swoją wypowiedź osoba mówiąca w wierszu Przybosia	podaje cechy malarstwa i rzeźby w stylu romańskim i gotyckim określa nastrój wiersza Przybosia gromadzi materiał do referatu na temat tego, co średniowiecznego podoba się dzisiejszym nastolatkom	podaje przykłady romańskich i gotyckich dzieł malarskich i rzeźbiarskich wyjaśnia, jak należy rozumieć słowo <i>widzenie</i> zawarte w tytule wiersza Przybosia pisze referat zgodnie z założeniami tej formy wypowiedzi	wskazuje różnice między stylem rzeźby gotyckiej i romańskiej rozważa zasadność poznawania zabytków epok minionych, odwołuje się do wiersza Przybosia wzbogaca swój referat prezentacją multimedialną	analizuje wizerunek katedry w Chartes ukazany w wierszu Przybosia; porównuje go ze zdjęciem tego kościoła zamieszczonym w podręczniku wygłasza referat w klasie
77.	Katedra fantastyczna	czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstu Jacka Dukaja wskazuje w tekście te cechy fantastycznej Katedry, które można odnieść do	wskazuje w tekście Dukaja pojęcia naukowe i neologizmy, określa ich funkcje wyjaśnia, czy z perspektywy współczesnej młodzieży warto	wskazuje w tekście Dukaja fragmenty o charakterze uroczystym zwraca uwagę na inne przejawy patosu w tekście	określa sens zamieszczenia pojęć i wyrażeń religijnych w tekście Dukaja wyjaśnia sens zadedykowania opowiadania Gaudiemu	porównuje tekst Jacka Dukaja z filmem Tomka Bagińskiego, zwracając uwagę na ukształtowanie przestrzeni, w jakiej rozgrywają się

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		rzeczywistego obiektu architektury sakralnej	czytać literaturę fantasy			zdarzenia, oraz obraz katedry i jej symbolikę
78.	Tworzenie własnego tekstu. Notatka syntetyzująca	analizuje strukturę tekstu dostrzega sposób prowadzenia wyводу i argumentację wskazuje metafory podejmuje próbę wyjaśnienia ich sensu tworzy notatkę	wskazuje tezę obu tekstów wyjaśnia sens metafor wie, o jakiej kategorii kultury średniowiecznej tworzy notatkę, uwzględniając podobieństwa i różnice w tekstach wypisuje z tekstu przeciwieństwa obrazujące dualizm myślenia ludzi średniowiecza	wyjaśnia, jakiej kategorii kultury średniowiecznej teksty dotyczą tworzy notatkę zgodnie z wytycznymi ocenia prawdziwość twierdzeń na temat tekstu, uzasadnia swoje zdanie	bezbłędnie tworzy notatkę syntetyzującą	
79.	Średniowiecze. Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości	zna czas trwania epoki zna omówione teksty średniowieczne zna motywy i idee średniowiecza wie, czym była literatura parenetyczna wie, kto był najwybitniejszym filozofem dojrzałego średniowiecza wie, jakie dwa style występowały w sztuce średniowiecza	wyjaśnia, czym był średniowieczny uniwersalizm wyjaśnia, jaki stosunek do <i>sacrum</i> mieli ludzie średniowiecza wyjaśnia, jak ludzie średniowiecza postrzegali śmierć zna poglądy św. Tomasza wyjaśnia, czym wyróżnia się <i>Wielki testament</i> na tle innych tekstów epoki	omawia wzory parenetyczne epoki, powołując się na przykłady omawia pojęcie <i>deesis</i> , odnosi je do konkretnych dzieł epoki omawia style w sztuce średniowiecza, powołuje się na przykłady umie przedstawić poglądy św. Tomasza objaśnia pojęcie <i>teodycea</i>	wyjaśnia, w jaki sposób współcześni twórcy odwołują się do tradycji średniowiecznej, podaje przykłady	
80.	Praca klasowa					
81.	Odrodzenie – nowa interpretacja	zna genezę pojęcia <i>renesans</i> określa ramy czasowe i kontekst	objaśnia najważniejsze idee i hasła epoki	potrafi wskazać w wybranych dziełach renesansu	uzasadnia, jakie korzyści i zagrożenia wynikają	wyjaśnia, co było źródłem inspiracji dla renesansowej

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

	antyku	historyczny epoki wie, czym była reformacja rozumie najważniejsze idee i hasła renesansu czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstu Garina zna najważniejszych twórców epoki podaje kilka tytułów dzieł renesansowych	wyjaśnia, na czym polega „rozbudzenie kulturalne” ludzi renesansu wymienia, odwołując się do tekstu Garina, dziedziny życia i kultury, którymi interesowali się renesansowi twórcy	nawiązania do głównych idei epoki omawia, odwołując się do tekstu Garina, na czym polega życie aktywne formułuje własną definicję antropocentryzmu, odwołując się do tekstu Garina i wprowadzenia do lekcji	z postrzegania człowieka jako centrum świata interpretuje postać Pallas Ateny jako symbolu życia obywatelskiego	architektury, powołuje się na przykłady
82.	Człowiek w centrum – filozofia renesansu	definiuje humanizm jako ruch umysłowy renesansu zna pojęcia <i>antropocentryzm</i> i <i>homo faber</i> wskazuje w tekście epitety i peryfrazy określające człowieka wyszukuje fragmenty ukazujące pogląd Mirandoli na świat pisze wypowiedź argumentacyjną na temat kondycji człowieka zbiera argumenty do dyskusji na temat wolności człowieka	zna najważniejszych filozofów epoki rozumie i stosuje pojęcie <i>homo faber</i> wyjaśnia, na czym polega nawiązanie do antropocentryzmu w tekście Mirandoli określa funkcję epitetów i peryfraz w tekście Mirandoli w wypowiedzi argumentacyjnej wyróżnia wstęp, rozwinięcie, zakończenie uczestniczy w klasowej dyskusji	wie, co różniło humanizm od scholastyki rozważa, czy każdy człowiek zasługuje na określenie <i>homo faber</i> wyjaśnia, kim jest Bóg i czym jest świat według Mirandoli w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej	wie, na czym polegał neoplatonizm rozważa, w jaki sposób Mirandola ocenia Boga, wyjaśnia, co jest podstawą tej oceny interpretuje metaforę „człowiek rzeźbiarzem samego siebie” w wypowiedzi argumentacyjnej pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury
83.	Skuteczność jako cnota	objaśnia zastosowaną w <i>Księciu</i> alegorię lwa i lisa, uwzględnia cechy tych zwierząt	wskazuje, czego powinna unikać osoba rządząca państwem	potrafi wskazać i omówić, z czego wynikało zainteresowanie	omawia, w jaki sposób Machiavelli ocenia ludzi zestawia i omawia dwa	odwołuje się do różnych źródeł wiedzy i wyjaśnia, dlaczego Borgię można nazwać

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wymienia, jakie cechy powinien mieć władca, który pragnie uniknąć politycznej porażki	wyjaśnia różnicę między relacjami opartymi na miłości a relacjami, w których dominują strach	problematyką filozoficzną w renesansie omawia różnicę między etyczną powinnością a skutecznością działania	sposoby myślenia o człowieku we fragmentach dzieł Mirandoli i Machiavellego	pierwowzorem tytułowego bohatera <i>Księcia</i>
84.	Utopia – groźny ideał?	podaje tytuł dzieła, które rozpowszechniło motyw utopii i antyutopii wie, czym charakteryzuje się utopia jako forma gatunkowa wyjaśnia, jak More rozumie rolę pieniędzy w życiu człowieka i jego dążenie do pomnażania dóbr materialnych włącza się w prace projektowe	przywołuje dzieła literatury antycznej, w których pojawia się motyw państwa idealnego opisuje, jaki jest stosunek Utopian do złota i kamieni szlachetnych opisuje rolę rodziny w państwie idealnym More'a zbiera materiały do zadania projektowego	wskazuje analogię między wizją państwa w <i>Utopii</i> a biografią More'a opisuje sposób funkcjonowania prawa w <i>Utopii</i> wymienia, jakie elementy państwa totalitarnego znalazły odzwierciedlenie w <i>Utopii</i> rozważa i uzasadnia, jakie dobra człowiek powinien mieć na własność, a jakimi może się dzielić z innymi	uzasadnia, w jaki sposób autor <i>Utopii</i> postrzega małżeństwo ocenia sposób, w jaki autor <i>Utopii</i> postrzega prawo rozważa, jakie są zagrożenia i korzyści z planowania czasu sobie i innym tworzy projekt funkcjonowania szkoły ponadpodstawowej	porównuje wizję państwa utopijnego w dziele More'a i w innym tekście kultury podaje przykłady współczesnych utopii i antyutopii
85.	Rzeczpospolita idealna	wie, co to jest publicystyka zna główne tematy publicystyki renesansowej określa podstawową problematykę tekstu wskazuje fragmenty, w których ujawnia się stosunek autora do religii i sporów religijnych zna i stosuje podstawowe środki	zna tytuły i adresatów poszczególnych ksiąg traktatu <i>O poprawie Rzeczpospolitej</i> wskazuje środki językowe służące celom perswazyjnym w dziele Modrzewskiego przygotowuje mowę, w której przedstawia program reformy szkoły	omawia, w jaki sposób Modrzewski pojmuje rolę prawa w republice uzasadnia, czy traktat <i>O poprawie Rzeczpospolitej</i> jest dziełem utopijnym czy refleksją nad kondycją państwa przygotowuję mowę,	rozważa, na czym polega pacyfizm Modrzewskiego uzasadnia, na czym polega ponadczasowy charakter utworu omawia, odwołując się do dzieła Modrzewskiego i własnych obserwacji, czemu powinny służyć reformy	wygłasza mowę na forum klasy

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		retoryczne		zachowując cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi	państwa	
86.	Miłość w noweli doskonałej	wie, że utwór jest fragmentem <i>Dekameronu</i> wie, że utwór jest nowelą zna elementy składające się na schemat kompozycji noweli określa elementy świata przedstawionego w utworze: czas, przestrzeń, postaci	zna okoliczności powstania utworu wie, czym charakteryzuje się nowela wskazuje w tekście kolejne elementy kompozycji noweli omawia relacje damy i Federiga uzasadnia, czy dla miłości warto poświęcić to, co najcenniejsze	wie, czym jest motyw sokoła w organizacji fabuły noweli przedstawia i ocenia, jak zmieniał się stosunek Monny Giovanny do Federiga	omawia symboliczną funkcję motywu sokoła w noweli Boccaccia uzasadnia, czy kierowanie się miłością zawsze prowadzi ku dobru	porównuje obraz miłości w tekście Boccaccia oraz innych tekstach kultury (np. <i>Dziejach Tristana i Izoldy</i>)
87.	Gra ze średniowieczną tradycją	zna genezę i formę gatunkową dzieła wie, że utwór przedstawia groteskową wizję świata zna wzory parenetyczne średniowiecza wyszukuje w tekście elementy brzydoty wyjaśnia znaczenie przymiotnika <i>gargantuiczny</i> wskazuje, jakich środków używa pisarz, by rozśmieszyć czytelnika włącza się w prace projektowe	wyjaśnia, czym charakteryzuje się groteska wskazuje przysłowia i wyrażenia podlegające parodystycznemu przekształceniu wskazuje słownictwo kolokwialne i wulgarne wie, co cechuje literaturę popularną wie, czym jest karnawalizacja świata zbiera materiały do zadania projektowego	wskazuje elementy groteski w tekście Rabelais'go wyjaśnia, na czym polega satyryczne przekształcenie parenetycznych wzorów średniowiecza przez Rabelais'go omawia funkcję wprowadzenia do tekstu elementów stylu kolokwialnego wskazuje w tekście cechy typowe dla literatury popularnej	objaśnia funkcję groteskowej wizji świata w dziele Rabelais'go omawia postawę Rabelais'go wobec życia ocenia ukazany w tekście model wychowania wyszukuje na obrazie Pietera Bruegla <i>Przysłowia niderlandzkie</i> (1559) ilustracje wybranych związków frazeologicznych; wyjaśnia ich znaczenie	ocenia obraz świata ukazany przez Rabelais'go porównuje sposób pojmowania wolności w dziełach Mirandoli, More'a oraz Rabelais'go organizuje wystawę multimedialną na temat karnawalizacji świata

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

				przygotowuje scenariusz wystawy multimedialnej		
88.	Renesansowe małżeństwo doskonałe	wie, że utwór Reja należy do literatury parenetycznej wie, jaki wzorec osobowy propaguje	określa funkcję zdrobnień uzasadnia, jaką wizję małżeństwa prezentuje Rej: wyidealizowaną czy realistyczną	wyszukuje w tekście Reja fragment, w którym ujawnia się stosunek narratora do dzieci	wskazuje w tekście Reja środki językowe wpływające na emocjonalny charakter dzieła	porównuje sposób przedstawienia małżeństwa w utworze Reja i w innych tekstach kultury
		wyszukuje w tekście zdrobienia oraz argumenty przemawiające za wstąpieniem w stan małżeński pisze wypowiedź argumentacyjną na temat małżeństwa opisuje sytuację liryczną ukazaną w wierszu Lipskiej uzasadnia, co jest niezbędne do szczęśliwego funkcjonowania rodziny, odwołuje się do tekstów włącza się w prace projektowe	wskazuje w utworze cechy literatury popularnej w wypowiedzi argumentacyjnej wyróżnia wstęp, rozwinięcie, zakończenie określa nastrój wiersza Lipskiej, opinię potwierdza przykładami interpretuje fakt zapomnienia rodziców o dziecku zbiera materiały do zadania projektowego	w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej, odwołuje się do wskazanych tekstów określa w wierszu Lipskiej perspektywę czasową interpretuje sens zakończenia i tytuł wiersza tworzy prezentację multimedialną o wielkich ludziach polskiego renesansu	potrafi wskazać różnicę między traktatem Reja a traktatami powstałymi w okresie średniowiecza porównuje wizję świata w <i>Żywocie człowieka poczciwego</i> i w <i>Utopii Thomasa More'a</i> interpretuje symboliczny sens każdego elementu „zapomnianego” przez bohaterów wiersza przedstawia prezentację na forum klasy	
89.	Renesansowy wzór gospodarza	zna pojęcie <i>homo oeconomicus</i> zna renesansowe wzorce osobowe: dworzanina i ziemianina opisuje treść przykładu z 1. akapitu	porównuje średniowieczny wzór rycerza z renesansowym wzorem ziemianina omawia funkcję powtórzeń w tekście charakteryzuje stosunek	wyjaśnia, dlaczego Rej porównał złego gospodarza do zakonnika ocenia ukazany w tekście stosunek gospodarza do pracowników	charakteryzuje i ocenia ziemianina z tekstu Reja, zwracając uwagę, czy jest to człowiek o wyższych aspiracjach, czy też groszorb i sybaryta	porównuje obraz przyrody ukazany w <i>Żywocie człowieka poczciwego</i> i innym tekstach renesansowym

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wskazuje w tekście powtórzenia formułuje rady, jak traktować pracownika	gospodarza do pracowników w tekście Reja	uzasadnia, jaki stosunek do pracowników Rej uważa za wzorcowy omawia rolę zdrobnień i wyliczeń w tekście	rozważa i uzasadnia, do której techniki motywowania pracowników zachęca Rej: kija czy marchewki, odwołuje się do tekstu	
90.	Optymizm humanisty	wie, czym są epikureizm i stoicyzm zna cechy gatunkowe pieśni	przypomina założenia epikureizmu i stoicyzmu przypomina założenia horacjańskiej zasady „złotego środka”	wyszukuje i omawia nawiązania do epikureizmu i stoicyzmu w pieśniach	uzasadnia, która postawa jest poecie bliższa – epikurejska czy stoicka	podaje przykłady tekstów kultury podejmujących podobną tematykę, co omówione pieśni Jana Kochanowskiego
		wskazuje motywy tematyczne pieśni charakteryzuje osobę mówiącą i adresata opisuje obraz przyrody ukazany w pieśni [<i>Serce roście...</i>] wskazuje w pieśniach fragmenty o charakterze sentencji rozważa, co daje człowiekowi poczucie szczęścia	określa budowę składniową sformułowań o charakterze sentencji przedstawia, jakie rady formułuje poeta w pieśniach opisuje stosunek poety do Boga i ludzkiego rozumu	określa związek przyrody ukazanej w pieśni [<i>Serce roście...</i>] z dalszą częścią utworu interpretuje sens ostatniej strofy wyjaśnia, dlaczego twórczość Kochanowskiego określa się mianem humanizmu renesansowego	omawia, na czym polega zróżnicowany obraz człowieka w pieśni [<i>Serce roście...</i>] wydziela w utworze część refleksyjną i opisową, uzasadnia kryteria podziału interpretuje symbole znajdujące się w pieśni [<i>Chcemy sobie być radzi...</i>] uzasadnia, czy ta pieśń realizuje topos <i>homo viator</i>	
91.	Tworzenie własnego tekstu. Notatka syntetyzująca	analizuje strukturę tekstu, umie odczytać jego sens formułuje główną myśl każdego akapitu tworzy notatkę	rozpoznaje w tekście przykłady, określa ich cel umie porównać stanowiska autorów tworzy notatkę	porównuje stanowiska autorów wskazuje wspólne założenia i różnice w ujęciu tematu tworzy notatkę zgodnie z wytycznymi	bezbłędnie tworzy notatkę syntetyzującą zgodnie z wszystkimi wytycznymi	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

92.	Renesansowy klasycyzm	wie, co charakteryzuje klasycyzm w sztuce i literaturze wie, czym jest utwór metapoetycki zna pojęcie <i>horacjanizm</i> wskazuje w pieśni przerzutnie analizuje budowę epitetów z wiersza Staffa przygotowuje argumenty do klasowej dyskusji	zna źródła klasycyzmu Kochanowskiego określa funkcję przerzutni w pieśni wskazuje w pieśni nawiązania do mitologii i geografii omawia funkcję i sens epitetów z wiersza Staffa określa nastrój wiersza Staffa	omawia funkcję nawiązań do mitologii i odwołań do geografii w pieśni Kochanowskiego charakteryzuje stanowisko Kochanowskiego na temat własnej poezji wskazuje w wierszu Staffa kontrasty wskazuje i uzasadnia, do jakich postaw etycznych odwołuje się Staff	uzasadnia, że pieśń <i>[Niezwykłym i nie leda piórem opatrzony...]</i> jest wyrazem renesansowego klasycyzmu uzasadnia, czy Kochanowski zasługuje na miano artysty renesansowego charakteryzuje obraz poety ukazany w pieśni porównuje pieśń Kochanowskiego i wiersz Staffa	rozważa, jakie wymogi powinno spełniać dzieło aspirujące do bycia nieśmiertelnym porównuje funkcjonowanie motywu <i>non omnis moriar</i> w różnych tekstach kultury wnioski z porównania pieśni Kochanowskiego i wiersza Staffa zapisuje w formie interpretacji porównawczej
		stawia tezę interpretacyjną i gromadzi argumenty na jej uzasadnienie włącza się w prace projektowe	uczestniczy w klasowej dyskusji pisze szkic interpretacyjny zbiera materiały do zadania projektowego	omawia, na czym polega nawiązanie Staffa do idei renesansowego klasycyzmu uzasadnia swoje zdanie w klasowej dyskusji, zachowuje zasady etyki wypowiedzi i etykiety językowej pisze szkic interpretacyjny, zachowując cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi tworzy scenariusz inscenizacji poezji Kochanowskiego	w szkicu interpretacyjnym pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania tworzy inscenizację poezji Kochanowskiego	wystawia na scenie inscenizację poezji Kochanowskiego
93.	Humanista	określa osoby mówiące	wyjaśnia, czy w <i>Pieśń o dobrej</i>	wskazuje inspiracje	ocenia, którą z postaw	w wypowiedzi argumentacyjnej

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

	i obywatel w <i>Pieśniach</i>	i adresatów w pieśniach określa tematykę pieśni wskazuje dwie postawy służenia „pocziwej sławie” opisane przez Kochanowskiego wypisuje z <i>Pieśni o cnocie</i> fragmenty o charakterze sentencji, przekłada je na język współczesny	sławie poeta mówi o zazdrości czy zawiści; popiera swoje stanowisko cytatem z tekstu rozważa, czy nakreślone w pieśniach obowiązki wobec ojczyzny są nadal aktualne	filozoficzne w <i>Pieśni o dobrej sławie</i> uzasadnia, do jakiej doktryny etycznej odwołuje się poeta ocenia i uzasadnia prawdziwość stwierdzenia, że lepiej oddać życie za ojczyznę, niż umrzeć w „cieniu darmo potem”	służenia „pocziwej sławie” Kochanowski docenia najbardziej; uzasadnia swoje zdanie rozważa, odwołując się do wprowadzenia do lekcji, czy <i>Pieśń o dobrej sławie</i> mogłaby powstać w kraju rządzonym w sposób despotyczny pisze wypowiedź argumentacyjną zgodnie ze wszystkimi zasadami tej formy gatunkowej	odwołuje się do wielu tekstów kultury
94.	<i>Pieśń o spustoszeniu Podola</i> – liryka apelu	zna kontekst historyczny wydarzeń opisanych w pieśni określa nadawcę i adresata utworu omawia treść pieśni wypisuje epitety i metafory cytuje i omawia fragmenty, w których poeta domaga się od szlachty konkretnych działań wie, czym charakteryzuje się liryka apelu	charakteryzuje z perspektywy osoby mówiącej zarówno najeźdźców, jak i polską szlachtę określa funkcję epitetów i metafor użytych w pieśni wskazuje cechy świadczące, że utwór należy do liryki apelu wypisuje z pieśni argumenty służące perswazji	argumenty służące perswazji dzieli na uczuciowe i racjonalne interpretuje puentę, zwracając uwagę na funkcję przysłówia rozważa, odwołując się do tekstu i własnych przemyśleń, czy przysłówia są mądrością narodu	wskazuje w pieśni fragmenty ironiczne; określa ich funkcję rozważa, czy program zaproponowany przez poetę jest słuszny i aktualny i czy można go odnieść do współczesnej sytuacji w kraju; uzasadnia swoje zdanie	
95.	Polska wieś arkadią	zna okoliczności powstania <i>Pieśni świętojańskiej o sobótce</i> zna zasady pisowni słowa <i>sobótką</i>	określa funkcję kompozycji kłamrowej w pieśni uzasadnia, dlaczego pieśń można nazwać utworem	określa, odwołując się do pieśni, wpływ wsi na młode pokolenie interpretuje obecność faunów	określa funkcję elementów idealizacji natury omawia problematykę pieśni w kontekście poglądów	porównuje wizerunek wsi w pieśni Kochanowskiego i <i>Żywocie człowieka pocziwego</i> Mikołaja Reja

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wie, czym jest motyw arkadii wyodrębnia w utworze tezę i przykłady służące jej zilustrowaniu wymienia prace i zabawy wiejskie ukazane w pieśni opisuje na podstawie pieśni rolę żony ziemianina	pochwalnym rozważa, czy w dzisiejszych czasach możliwe jest życie w harmonii z naturą, uzasadnia swoje zdanie	w Czarnolesie opisuje swoje wyobrażenie arkadii, wymienia elementy, które je tworzą dostrzega w pieśni elementy idealizacji natury	filozoficznych epoki	
96.	Nowożytna tragedia Jana Kochanowskiego	zna okoliczności powstania utworu wie, do jakich wydarzeń mitologicznych utwór nawiązuje	rozumie renesansowe znaczenie słowa <i>odprawa</i> wie, które postaci pochodzą z mitologii, a które stworzył Kochanowski	uzasadnia, czy utwór spełnia podstawowe kryteria tragedii określa rolę zastosowania funkcji impresywnej i ekspresywnej w utworze	uzasadnia stwierdzenie, że to zbiorowość jest bohaterem tragedii	rozważa i uzasadnia, odnosząc się do całego dramatu oraz swojej wiedzy o epoce, czym przejawia się troska Kochanowskiego o losy ojczyzny
		zna cechy gatunkowe tragedii antycznej umie wskazać elementy nowatorskie w tragedii Kochanowskiego określa problematykę utworu zna bohaterów, potrafi wskazać, kto stoi po przeciwnych stronach sporu wie, czym charakteryzują się funkcja impresywna i ekspresywna języka	omawia przeciwstawne stanowiska – Antenora i Aleksandra wskazuje w utworze przejawy funkcji impresywnej i ekspresywnej przedstawia w formie tezy swoje stanowisko wobec sporu lojalności z uczciwością	podaje co najmniej trzy argumenty na rzecz swojej tezy w sprawie sporu lojalności z uczciwością wyjaśnia, jakie odczytanie utworu zapowiada plakat do spektaklu	wskazuje i omawia konsekwencje rady trojańskiej, zwracając uwagę, czy można uznać decyzje ludzkie za nowożytne fatum odpiera przynajmniej jeden kontrargument, który ktoś mógłby sformułować przeciw jego stanowisku wobec sporu lojalności z uczciwością	potrafi wskazać teksty kultury, w których występuje spór lojalności z uczciwością
97.	Refleksja o państwie	określa, do kogo zwraca się Chór	wyjaśnia, odnosząc się do tekstu, co odróżnia grzech zwykłego	wymienia wady społeczeństwa trojańskiego	formułuje zasady etyki obywatelskiej, wylaniające się	omawia stosunek obywateli do państwa, odwołując się

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

			człowieka od grzechu władcy	wskazane przez Ulissesa	z wypowiedzi Ulissesa	różnych tekstów kultury
		wymienia wskazane przez Chór powinności władzy określa problematykę fragmentów dramatu wymienia cechy polityka postępującego etycznie	tworzy wizerunek idealnego polityka, odwołując się do pieśni Chóru i własnych przemyśleń	rozważa, jacy młodzi ludzie mogą być zagrożeniem dla państwa	ocenia, w jakim stopniu wskazane przez Chór cechy idealnego polityka są nadal aktualne	
98.	Retoryka dyskusji	zna cechy skutecznej wypowiedzi odróżnia retorykę od erystyki zna językowe środki retoryczne i chwyt erystyczne	podaje przykłady chwytów erystycznych rozpoznaje chwyt erystyczny zastosowany przez Iketona	wskazuje różnice między retoryką a erystyką określa funkcję zróżnicowanych środków retorycznych w wypowiedzi Antenora omawia funkcję pytań retorycznych w wypowiedzi Iketona	określa i ocenia typ argumentów pojawiających się w wypowiedziach obu mówców uzasadnia, dlaczego erystyka Iketona okazała się skuteczniejsza od retoryki Antenora	omawia rodzaje i sposób wykorzystania środków retorycznych we współczesnym dyskursie politycznym
		wyszukuje środki retoryczne w wypowiedzi Antenora wskazuje w wypowiedzi Iketona porównanie homeryckie określa zasadniczą tezę w wystąpieniu Antenora i Iketona	wskazuje w wypowiedzi Antenora przykład alegorii, omawia jej funkcję dostrzega różnicę między argumentami moralnymi a obywatelskimi	przytacza argumenty moralne i obywatelskie Antenora wyjaśnia, czym jest demagogia	wyjaśnia, jak można się bronić przed dobrze dobranymi, choć demagogicznymi, argumentami	
99.	Bóg niewidzialny – psalterz	określa osobę mówiącą w psalmie i adresata wypowiedzi	określa funkcję pytań z 1. strofy	określa funkcję anafory w tekście	wskazuje i omawia funkcję środków stylistycznych	wystuchuje melodii skomponowanych przez

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

	Kochanowskiego	wskazuje, czego dotyczą pytania z 1. strofy rozpoznaje w psalmie anaforę opisuje ukazany w psalmie wizerunek Boga podejmuje próbę wyjaśnienia kontrastu z ostatniej strofy	wyszukuje w psalmie metaforę odnoszącą się do symbolicznego znaczenia światła i ciemności	wskazuje i uzasadnia, do jakiego rodzaju psalmów należy tekst Kochanowskiego rozważa i ocenia, czy wizerunek Boga z utworu Kochanowskiego jest podobny do tego ukazanego w psalmach biblijnych	wpływających na muzyczność psalmu objaśnia sens obecnych w psalmie metaforycznych określeń sytuacji człowieka	Mikołaja Gomółkę, formułuje i uzasadnia swoje zdanie na temat tych kompozycji
101.	Wdzięczność i ufność w psalmach	przedstawia wizerunek Boga ukazany w psalmach wskazuje paralelizmy składniowe w Psalmie 47 wskazuje metaforę w Psalmie 91 gromadzi materiał na potrzeby referatu włącza się w prace projektowe	określa i uzasadnia, jakie uczucia wyraża Psalm 47 omawia, jaki stosunek do innych narodów wyraża Psalm 47 interpretuje sens metafory z Psalmu 91 wskazuje w Psalmie 91 okres warunkowy pisze referat zbiera materiały do zadania projektowego	omawia, jakie sensy i znaczenia eksponują paralelizmy składniowe z Psalmu 47 wyszukuje w Psalmie 91 obrazy o charakterze fantastycznym omawia okres warunkowy z Psalmu 91 pisze scenariusz wystawy multimedialnej o twórczości Jana Kochanowskiego	omawia funkcję symboliki w psalmach wyjaśnia rolę fantastyki w Psalmie 91 pisze referat, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi wnioski z referatu zapisuje w formie interpretacji porównawczej	wyjaśnia, z jakiego powodu Psalm 91 w kulturze polskiej stał się elementem liturgii pogrzebowej wygłasza referat w klasie organizuje wystawę multimedialną
					tworzy wystawę multi-me-dialną na temat twórczości Jana Kochanowskiego	
102.	Poezja wobec straty	zna kontekst kulturowy <i>Trenów</i> wie, kto jest bohaterem cyklu wie, że poeta zmodyfikował	zna cechy trenu jako gatunku literackiego, wyjaśnia, co zmienił poeta	wyjaśnia, jaki ideał filozoficzny reprezentuje Mądrość w <i>Trenie IX</i>	wyjaśnia, dlaczego <i>Treny</i> można nazwać traktatem filozoficznym	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		antyczną formę trenu wie, do jakich doktryn etycznych odnoszą się <i>Treny</i> wyjaśnia, czym (kim) jest Mądrość w <i>Trenie IX</i>	omawia stosunek Mądrości do śmierci i wartości materialnych w <i>Trenie IX</i> wskazuje w tekście alegorię, odczytuje jej sens	omawia funkcję apostrofy w <i>Trenie IX</i> rozważa, czy cierpienie po śmierci bliskiej osoby może być wartością pozytywną; uzasadnia swoje zdanie	omawia funkcję środków stylistycznych w <i>Trenie IX</i> uzasadnia swój stosunek do stoickiego ideału apatii, odwołując się do <i>Trenu IX</i> i własnych przemyśleń	
103.	Stoicyzm zaprzeczony	wie, do których postaci antyku poeta nawiązuje wskazuje pytania retoryczne w <i>Trenie XI</i> uzasadnia prawdziwość słów Kochanowskiego, że lekarstwem na rozpacz jest poczucie nadziei i godności wskazuje w <i>Trenie XVI</i> aluzję do biografii Cyncerona określa nastrój dominujący w <i>Trenie XVI</i>	uzasadnia, odwołując się do <i>Trenu XI</i> , czy poeta solidaryzuje się w rozpacz z Brutusem przedstawia obraz ludzkiego losu wylaniający się z <i>Trenu XI</i> określa problematykę <i>Trenu XVI</i> wyjaśnia, odwołując się do <i>Trenu XVI</i> i własnych przemyśleń, w jaki sposób życie „sprawdza” wyznawany przez ludzi światopogląd	określa funkcję pytań retorycznych w <i>Trenie XI</i> przekłada okrzyk Brutusa na współczesną polszczyznę, wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i/lub wyrażenia z gwary środowiskowej interpretuje cytaty z <i>Trenu XVI</i> świadczące o wspólnocie losów Kochanowskiego i Cyncerona wskazuje motyw łączący <i>Tren XI</i> z <i>Trenem XVI</i>	sporządza notatkę graficzną, w której ustala hierarchię postaw zakwestionowanych przez poetę w <i>Trenie XI</i> opisuje, jaką funkcję pełni wspólny motyw występujący w <i>Trenie XI</i> i <i>Trenie XVI</i> przedstawia własną receptę na uchronienie się przed rozpaczą	omawia zagadnienie rozpacz artysty po stracie dziecka w <i>Trenach</i> i w wybranych tekstach kultury współczesnej porównuje wizerunek śmierci w <i>Trenie XVI</i> i rzeźbie <i>Czarny Anioł</i> Wasilkowskiego
104.	Rozterki religijne w <i>Trenach</i>	określa osobę mówiącą i jej adresata opisuje emocje, jakie wyraża osoba mówiąca w <i>Trenie X</i> wskazuje w <i>Trenie X</i> nawiązania do kultury antycznej wskazuje w <i>Trenie X</i> pytania retoryczne	wie, czym charakteryzuje się konsolacja w utworze literackim wyodrębnia w <i>Trenie X</i> wstęp, rozwinięcie i konkluzję cytuje fragmenty <i>Trenu X</i> , będące przejawem zwątpienia i utraty wiary	określa funkcję nawiązań do kultury antycznej w <i>Trenie X</i> określa sens pytań retorycznych w <i>Trenie X</i> rozważa, dlaczego poeta poszukuje Orszulki w różnych zaświatach określa, które spośród	określa rolę wtrącenia w <i>Trenie X</i> opisuje, jaki obraz zaświatów wylania się z <i>Trenu X</i> omawia, jaką rolę odgrywa konwencja oniryczna w <i>Trenie XIX</i>	porównuje obraz zaświatów ukazany w mitologii i <i>Trenie X</i>

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		przycacza argumenty matki pocieszającej syna w <i>Trenie XIX</i> opisuje obraz Orszulki z <i>Trenu XIX</i>	przywołuje i komentuje cytaty, w których ujawnia się stanowisko poety wobec argumentów matki	argumentów matki stanowią konsolację religijną, a które – konsolację filozoficzną		
105.	Tworzenie własnego tekstu. Esej	zapoznaje się z przykładowym konspektem czyta tekst ze zrozumieniem zna zasady tworzenia eseju stawia tezę interpretacyjną i podejmuje próbę jej uzasadnienia	bada budowę tekstu, sytuację komunikacyjną, użyte środki językowe, kreację świata przedstawionego potwierdza prawdziwość swojej tezy za pomocą argumentów wywiedzionych z tekstu oraz z wybranych kontekstów	wybiera i omawia tylko te elementy składowe utworu, które są ważne dla jego zrozumienia posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie pisze esej, zachowując cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi	pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania	
105.	<i>Treny</i> jako cykl poetycki	wskazuje najważniejsze elementy kompozycyjne cyklu <i>Trenów</i> wypisuje z dwóch pierwszych trenów cyklu fragmenty, w których osoba mówiąca nawołuje do lamentu nad zmarłą	wskazuje elementy nowatorskie cyklu wyszukuje w trenach III i VI sformułowania będące pochwałą zmarłej	określa nastrój pierwszych sześciu trenów cyklu, uzasadnia swoją opinię cytatem z tekstu rozważa, jaki jest stosunek Kochanowskiego do stoicyzmu i chrześcijaństwa w <i>Trenach</i>	omawia zagadnienie kryzysu światopoglądowego poety w cyklu <i>Trenów</i> , odwołując się do konkretnych utworów wyjaśnia, dlaczego <i>Tren XIX</i> stanowi konsolację filozoficzną i religijną	
		wskazuje w trenach IX, X i XI fragmenty świadczące o kryzysie religijnym i filozoficznym poety opisuje sytuację liryczną	wskazuje w <i>Trenie I</i> nawiązania mitologiczne; stara się wyjaśnić ich sens w kontekście utworu rozpoczynającego cykl	charakteryzuje i ocenia wizerunek rodziny ukazany w <i>Trenach</i> tworzy wypowiedź argumentacyjną, w której		

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		ukazaną w <i>Trenie V</i> , zwraca uwagę na symbolikę	wyszukuje w <i>Trenie XVI</i> fragment będący wyrazem nowego rozumienia filozofii stoickiej sporządza notatkę syntezującą o cechach charakterystycznych cyklu	uzasadnia, że treny VI, VII i VIII to liryki życia rodzinnego		
106.	Inspiracje Trenami w poezji XX wieku	rozpoznaje w urworach elementy tradycji literackiej; określa sytuację liryczną zwraca uwagę na symbolikę	wskazuje w utworach metafory i paradoksy pokazuje różnicę w wymowie tekstów współczesnych i w cyklu trenów Kochanowskiego	określa nastrój interpretowanych utworów rozważa, jaki jest stosunek Kochanowskiego do stoicyzmu i chrześcijaństwa w Trenach, a jaki jest stosunek autorów współczesnych	omawia zagadnienie kryzysu światopoglądowego poetów, odwołując się do konkretnych utworów	
107.	Kobieta doskonała w poezji renesansu	zna kontekst biograficzny sonetów Petrarcki zna cechy gatunkowe sonetu określa tematy sonetów Petrarcki wydziela w sonetach część refleksyjną i opisową objaśnia refleksję z <i>Sonetu 61</i>	wie, co różni sonety: włoski, francuski i angielski zna pojęcie petrarkizmu rozważa, z kim (czym) osoba mówiąca w <i>Sonecie 85</i> zestawia swoje uczucia przedstawia, w jaki sposób Petrarcka ukazuje kobietę uzasadnia, jakie cechy kobiecej urody są dla Petrarcki najważniejsze	podaje cechy petrarkizmu określa funkcję środków stylistycznych w kreacji zakochanego mężczyzny w <i>Sonecie 85</i> uzasadnia, co różni kochanków ukazanych w <i>Sonecie 61</i> i utworze [<i>Srogie łańcuchy na swym sercu czuję...</i>]	pisze interpretację porównawczą <i>Sonetu 61</i> i utworu [<i>Srogie łańcuchy na swym sercu czuję...</i>], zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi	porównuje obraz miłości ukazany w <i>Pieśni nad Pieśniami</i> , <i>Dziejach Tristana i Izoldy</i> i wybranych sonetach Petrarcki
		wypisuje motywy obecne			pisze wypowiedź	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		w <i>Sonecie 61</i> Petrarki i utworze [<i>Srogie łańcuchy na swym sercu czuję...</i>] Kochanowskiego			argumentacyjną na temat tego, czy obraz kobiety w poezji renesansu jest bliski współczesnemu odbiorcy – zachowuje wszystkie cechy gatunkowe	
108.	Dramat społeczny	formułuje zasadniczy temat dramatu Szekspira, odwołując się do wstępnej pieśni Chóru opisuje stosunek mieszkańców Werony do sporu między dwiema rodzinami przedstawia okoliczności ulicznej bójki tworzy notatkę syntetyzującą na temat sporu włącza się w prace projektowe	opisuje, w jaki sposób reagują na siebie przywódcy skłóconych rodzin podczas spotkania na ulicy uzasadnia, co jest przedmiotem sporu rozważa i uzasadnia, czy zabójstwo Tybalta to zbrodnia w afekcie wyjaśnia, czy u źródeł miłości bohaterów było pragnienie zakończenia wojny rodzin zbiera materiały do zadania projektowego	opisuje, jaki głębszy sens dostrzega książę Escalus w śmierci Romea i Julii rozważa i uzasadnia, czy pośmiertny pomnik to właściwy sposób uczczenia osoby zmarłej wyjaśnia, jakie znaczenia eksponuje plakat do filmu <i>Romeo i Julia</i> tworzy zbiór dzieł inspirowanych <i>Romeem i Julią</i>	określa kontekst historyczny wydarzeń ukazanych w dramacie wyjaśnia, co jest powodem tego, że nienawiść między Capulettimi a Montekimi przechodzi na kolejne pokolenia rozważa, jaki wpływ na funkcjonowanie miasta lub państwa ma wewnętrzny konflikt społeczny dba o multimedialny charakter zbioru dzieł inspirowanych <i>Romeem i Julią</i>	rozważa zagadnienie sporu rodów w kulturze różnych epok, odwołując się do wybranych dzieł
109.	Psychologia i język miłości	wynotowuje metafory, którymi posługują się Romeo i Julia określa przedmiot sporu kochanków wyszukuje we fragmentach dramatu przykłady metaforyki religijnej	dostrzega związek między sposobem porozumiewania się kochanków a siłą ich uczucia wskazuje paralelizmy składniowe we fragmencie przedstawiającym spór kochanków	charakteryzuje sposób mówienia o miłości w dramacie Szekspira, zwracając uwagę na rolę środków stylistycznych wyjaśnia, jakie prawdy o miłości niesie dramat	wyjaśnia, symbolikę ptaków przywołanych w pierwszej rozmowie Romea i Julii ocenia, czy wypowiedzi kochanków to szczerza deklaracja uczuć, czy przemyślana gra retoryczna	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

				Romeo i Julia		
		uzasadnia, jakie uczucia względem siebie wyrażają kochankowie	rozważa, w jakim celu Romeo i Julia korzystają z metaforyki biblijnej potrafi wskazać petrarkizmy w wypowiedzi Romea	wyszukuje w przywołanych fragmentach metaforyczne szablony zapożyczone z pertrarkowskiego języka miłości	wyjaśnia, dlaczego Romeo używa petrarkizmów, mówiąc o swoim uczuciu do Rozaliny	
110.	Etyka wypowiedzi	dostrzega wagę intencji komunikacyjnej w wypowiedzi rozumie konieczność przestrzegania zasad etyki wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacji wymienia przykłady naruszania norm etycznych wie, co to jest cyberprzemoc określa intencję komunikacyjną wypowiedzi Julii	wymienia przykłady zachowań typowych dla cyberprzemocy cytuje używane przez Capuleta argumenty <i>ad personam</i> pisze dwa listy respektujące zasady etyki wypowiedzi i etykiety językowej: oficjalny i prywatny	opisuje emocje wyrażane przez bohaterów, swoje wnioski potwierdza cytatami z tekstu ocenia, czy wypowiedzi Julii naruszają etykę wypowiedzi i etykiety językową rozważa i uzasadnia, czy w sytuacjach prywatnych powinno się pamiętać o zasadach etyki wypowiedzi i etykiety językowej	ocenia, czy bohaterowie mają siłę perswazji	
111.	Patriotyzm wobec zagrożenia ojczyzny	wie, że <i>Kazania sejmowe</i> nigdy nie zostały wygłoszone wie, czym charakteryzuje się gatunek mowy określa, do jakiej tezy z Księgi Koheleeta nawiązuje Skarga na początku mowy wskazuje w tekście wyliczenia, wyjaśnia cel ich zastosowania	zna główne rodzaje retorycznych mów wskazuje w tekście paralelizmy i anafory, wyjaśnia ich funkcję wskazuje fragment, w którym pojawia się nawiązanie biblijne, wyjaśnia, czy jest ono zasadne wskazuje w wypowiedzi Skargi fragmenty o charakterze	wyjaśnia kontekst historyczny <i>Kazań sejmowych</i> określa wpływ środków stylistycznych na charakter wypowiedzi Skargi wyjaśnia, jaki rodzaj perswazji jest obecny w wypowiedzi Skargi rozważa i uzasadnia, z czego	przedstawia w formie konspektu porządek wywodu wyjaśnia, jaki jest cel utożsamienia ojczyzny z matką, uzasadnia, czy Skarga dopuszcza się tu manipulacji ocenia aktualność proponowanego przez Skargę	czyta całość <i>Kazania wtórego. O miłości ku ojczyźnie i o pierwszej chorobie Rzeczypospolitej, która jest z nieżyczliwości ku ojczyźnie</i> , omawia funkcję toposu ojczyzny jako okrętu wygłasza mowę na forum klasy

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		interpretuje metaforę „choroby Rzeczypospolitej”	perswazyjnym próbuje wskazać „choroby” współczesnej Polski, uzasadnia swoje zdanie	wynika siła państwa	wzoru patriotyzmu pisze mowę, wykorzystując środki retoryczne i zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi	
112.	Esej u źródeł gatunku	zna cechy gatunkowe eseju zna genezę powstania gatunku określa dwie główne cechy eseju Montaigne’a wie, jakie są elementy składowe konspektu	sporządza konspekt fragmentu eseju, wskazuje hasłowo główne treści kolejnych akapitów wyszukuje w tekście fragmenty, w których ujawnia się subiektywne „ja” autora wskazuje, jakie argumenty przytacza Montaigne, by uzasadnić swój kosmopolityzm	wyszukuje cechy eseju w tekście Montaigne’a określa, czego dotyczą dygresje i jaka jest ich funkcja rozważa i uzasadnia, czy Montaigne kładzie większy nacisk na poznanie siebie, czy na poznanie świata	ocenia decyzję Sokratesa o odrzuceniu projektu ucieczki określa funkcje środków stylistycznych w dziele Montaigne’a pisze konspekt eseju osnutego wokół jednej z maksym delfickich, odwołuje się do różnych źródeł wiedzy	pisze esej osnuty wokół jednej z maksym delfickich
113.	Renesans. Powtórzenie wiadomości	zna czas trwania epoki wie, czym się odznaczała renesansowa wizja człowieka zna omówione teksty renesansowe zna motywy i idee renesansu	wyjaśnia pojęcia <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> przedstawia, jaki był stosunek ludzi renesansu do Boga i człowieka omawia stosunek kultury renesansu do spuścizny wcześniejszych epok	omawia na przykładach, jak twórcy z epoki odrodzenia postrzegali powinności obywatela omawia miłość jako temat renesansowej literatury	przedstawia na przykładach, czym się odznaczała renesansowa sztuka dyskusji objaśnia pojęcie <i>artysta renesansowy</i>	wymienia charakterystyczne cechy eseju na przykładzie <i>Prób Montaigne'a</i>
114.	Praca klasowa					
115.	Barok – epoka przeciwieństw	określa ramy czasowe baroku zna kontekst kulturowy epoki	zna przyczyny nietolerancji religijnej w okresie baroku	opisuje związek między charakterem epoki	rozważa, jaka wizja kobiecości i człowieczeństwa mieści się	zbiera informacje o ogrodzie wersalskim, a następnie

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wie, jakie wydarzenia stanowiły kontekst religijny baroku zna najbardziej popularne symbole kultury baroku określa osobę mówiącą w wierszu Szymborskiej wyszukuje w wierszu Szymborskiej epitety i porównania dotyczące tytułowych postaci	wskazuje symbole typowe dla baroku na obrazie <i>Memento mori</i> określa typ liryki w wierszu <i>Kobiety Rubensa</i> objaśnia metafory z wiersza Szymborskiej wskazuje znamienne cechy malarstwa Rubensa	a przesłaniem obrazu <i>Memento mori</i> określa funkcję wylczeń w utworze Szymborskiej odczytuje zdanie poetki na temat estetyki baroku rozważa, czy ideał kobiecego piękna jest obiektywny i niezmienny w czasie; uzasadnia swoje zdanie	w średniowiecznych i barokowych kanonach piękna; uzasadnia swoje zdanie wyszukuje w różnych źródłach wiedzy wyobrażenia kobiet w XVII-wiecznej sztuce; formuluje wnioski na temat kultury baroku	wyjaśnia, jakie idee epoki baroku odzwierciedla ta kompozycja
116.	Antynomie myśli barokowej	wie, że myśl barokowa opierała się na przeciwieństwach wie, co to jest metafizyka określa charakter <i>Myśli</i> Pascala, odwołuje się do fragmentów rozumie pojęcie <i>antynomia</i> wymienia antynomie, w które, zdaniem Pascala, uwikłany jest człowiek	wskazuje dwie podstawowe funkcje Pisma Świętego wymienione przez Pascala uzasadnia, jakich ludzi Pascal uważa za „sprawiedliwych” określa, jaki obraz świata i człowieka wyłania się z antynomii opisanych przez Pascala ustosunkowuje się do stwierdzenia, że powinniśmy być wdzięczni osobom, które wytykają nam błędy i słabości	wyjaśnia, z czego wynikał konflikt między dążeniem do pewności wiedzy a sferą metafizyki omawia funkcję zdań wykrzyknikowych w myśli 685. pisze wypowiedź argumentacyjną na temat kondycji człowieka; zachowuje cechy tej formy gatunkowej	wyjaśnia, w czym Pascal postrzega paradoksalność chrystianizmu porównuje sposób postrzegania człowieka cnotliwego przez Sokratesa i Pascala; wyciąga wnioski porównuje wizerunek człowieka ukazany w <i>Myślach</i> Pascala i w <i>O godności człowieka</i> Mirandoli; stawia tezę interpretacyjną i przytacza argumenty na jej uzasadnienie	rozważa, odwołując się do różnych koncepcji filozoficznych doby baroku, w jaki sposób myśliciele tamtego czasu tłumaczyli obecność zła w świecie; uzasadnia swoje zdanie w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury wnioski z porównania <i>Myśli</i> Pascala i w <i>O godności człowieka</i> Mirandoli zapisuje w formie interpretacji porównawczej
117.	Człowiek – Bóg – świat w poezji metafizycznej	wie, że barok to epoka przeciwieństw rozumie pojęcie <i>antynomia</i>	zna cechy gatunkowe sonetu wyróżnia w sonetach część opisową i refleksyjną	przypomina sonety Petrarcki opisuje funkcję elips w <i>Sonecie IV</i>	porównuje sonety Szarzyńskiego i Petrarcki; określa, jakich zmian dokonał	określa, w jaki sposób twórcy baroku przedstawiali dualizm duszy i ciała; odwołuje się do

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		zna cechy poezji metafizycznej określa powody nazwania Szarzyńskiego prekursorem baroku omawia dwie koncepcje życia wskazane w <i>Sonecie IV</i> wyszukuje w <i>Sonecie V</i> określenia dotyczące ciała i spraw materialnych wskazuje w <i>Sonecie V</i> pytania retoryczne rozważa, na czym polegają sprzeczności ludzkiego życia według Szarzyńskiego	przedstawia, w jaki sposób osoba mówiąca w <i>Sonecie IV</i> postrzega Boga wskazuje w <i>Sonecie IV</i> elipsy określa funkcję pytań retorycznych z <i>Sonetu V</i> wskazuje w <i>Sonecie V</i> inwersję, przerzutnię i antynomie wnioski z rozważań na temat sprzeczności ludzkiego życia zapisuje w postaci tezy interpretacyjnej	tworzy notatkę dotyczącą związku między przesłaniem <i>Sonetu IV</i> a filozofią Pascala wskazuje w <i>Sonecie V</i> paradoks określa powody postrzegania człowieka jako bytu sprzecznego i rozdartego wewnątrznie gromadzi argumenty na uzasadnienie swojej tezy na temat sprzeczności ludzkiego życia pisze szkic interpretacyjny wybranego sonetu Szarzyńskiego	polski poeta określa wpływ środków artystycznych na wymowę <i>Sonetu V</i> określa, co przyczyniło się do ukształtowania koncepcji człowieka walczącego zachowuje wszystkie założenia szkicu interpretacyjnego jako formy wypowiedzi	różnych tekstów kultury wnioski z porównania sonetów Szarzyńskiego i Petrarcki zapisuje w formie interpretacji porównawczej
118.	Wybór czy przeznaczenie?	zna cechy tragedii nowożytnej wyjaśnia, jak Makbet i Banko postrzegają czarownice cytuje argumenty, jakich używają Makbet i Banko w ocenach przepowiedni wyjaśnia, czego tak naprawdę boi się Makbet przygotowuje argumenty do dyskusji	wyjaśnia, o jakich podszeptach i wyobrażeniach mówi Makbet w wersach 58.–66. przedstawia swoje stanowisko na temat czarownic; określa, czy są to realne postacie czy personifikacje myśli i pragnień bohaterów bierze udział w klasowej dyskusji	przypomina cechy tragedii antycznej wyjaśnia, jakie są przyczyny wewnętrznego konfliktu Makbeta wyjaśnia sens metafory „strasliwe obrazy/ [...] każą łomotać/Sercu o żebra” przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej	określa różnice między tragedią nowożytną a tragedią antyczną rozważa, odwołując się do <i>Makbeta</i> , czy człowiek ma wolną wolę i jest panem swojego losu pisze wypowiedź argumentacyjną zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy gatunkowej	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury określa, w jaki sposób twórcy baroku przedstawiali czarownice; odwołuje się do różnych tekstów kultury
119.	Zbrodnia i jej	przedstawia argumenty Makbeta	opisuje wymagania stawiane	określa intencję	przedstawia, jakie odczytanie	przywołuje inne teksty kultury,

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

	motywacja	na temat zabójstwa cytuje argument lady Makbet, który ma przekonać Makbeta do zbrodni wie, na czym polega intencja komunikacyjna wypowiedzi zna środki służące manipulacji językowej wie, czym jest erystyka; dostrzega jej elementy w tekście przygotowuje argumenty do dyskusji	Makbetowi przez żonę uzasadnia, czy argumentacja lady Makbet ma cechy manipulacji językowej wskazuje, jakie chwyt erystyczne stosuje lady Makbet przypomina zasady etyki wypowiedzi i etykiety językowej bierze udział w klasowej dyskusji	komunikacyjną wypowiedzi Makbeta do żony w wersach 20.–24. przedstawia opinię na temat stwierdzenia, że zabójstwo Duncana to zbrodnia z premedytacją określa, jakie zasady etyki wypowiedzi łamie lady Makbet w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej	tragedii Szekspira zapowiada plakat Olbińskiego rozważa, czy Makbeta w finale tragedii można określić mianem rycerza; odwołuje się do wszystkich zbrodni popełnionych przez bohatera, a także do <i>Pieśni o Rolandzie</i> i do pojęcia etosu rycerskiego	w których pojawił się motyw zbrodni; określa ich związek z <i>Makbetem</i>
120.	Postaci zła w <i>Makbecie</i>	zna kontekst kulturowy epoki; wie, co i/lub kogo postrzegano jako źródło zła w XVI i XVII w. wymienia zwierzęta wskazane w zaklęciach czarownic opisuje i ocenia zachowanie Makbeta doskonali umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym ze słowników doskonali umiejętność tworzenia notatek syntetyzujących i haseł encyklopedycznych	wyjaśnia istotę prawdziwego zła, odwołując się do wypowiedzi Hekate rozważa i uzasadnia, czy Makbet był od początku zły, czy stał się taki pod wpływem okoliczności sprawdza w słowniku symbolikę przypisywaną zwierzętom z zaklęć czarownic bierze udział w klasowej dyskusji gromadzi materiał do zadania projektowego	określa, jaką funkcję pełnią czarownice i zwierzęta w <i>Makbecie</i> omawia sposób postrzegania obecności zła w świecie; odwołuje się do różnych tekstów sporządza notatkę syntetyzującą na temat barokowej symboliki zła w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej opracowuje materiał	uzasadnia, dlaczego Hekate nazywa Makbeta człowiekiem „pełnym złości”; wykorzystuje różnicę znaczeniową między słowami <i>złości</i> i <i>zło</i> formułuje hasło encyklopedyczne pojęcia <i>ksenofobia</i> zgodnie ze wszystkimi cechami tej formy wypowiedzi; odwołuje się do znajomości dramatu Szekspira i do barokowego światopoglądu	rozważa, w jaki sposób sztuka kreuje obraz zła; odwołuje się do wybranych współczesnych dzieł filmowych lub teatralnych organizuje wystawę o symbolice zła w różnych kulturach

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

				do zadania projektowego		
		przygotowuje argumenty do dyskusji włącza się w prace projektowe			tworzy scenariusz wystawy o symbolice zła w różnych kulturach	
121.	Wina i kara – postać lady Makbet	wyjaśnia, czym objawia się psychoza lady Makbet odczytuje z wypowiedzi lady Makbet, o co bohaterka oskarża męża cytuje fragment, w którym medyk określa chorych psychicznie rozważa, jakie niebezpieczeństwa rodzą ambicja i rywalizacja	wskazuje w wypowiedziach lady Makbet słowa, w których nieświadomie wskazuje ona przyczyny swojego stanu wyjaśnia, jakie były przyczyny obłędu lady Makbet rozważania na temat niebezpieczeństw ambicji i rywalizacji zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	wyjaśnia, dlaczego fragment ukazujący nocną scenę obłędu lady Makbet nie jest pisany wierszem, lecz prozą rozważa i uzasadnia, czy można usprawiedliwić postępowanie lady Makbet pisze wypowiedź argumentacyjną	wyjaśnia, dlaczego lady Makbet boi się ciemności, a także w jaki sposób interpretować czynność mycia rąk przez bohaterkę w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	określa, jaką funkcję pełni motyw umywania rąk w Biblii i w <i>Makbecie</i> w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu utworów literackich i filmowych
122.	Fenomen piękna i czasu	wie, że utwór <i>Na oczy królowny angielskiej...</i> jest panegirkiem zapisuje pierwszą część wiersza w postaci schematu antytez wie, co oznacza pojęcie <i>antropomorfizacja</i> rozważa, czy piękno jest obiektywne dostrzega motyw <i>vanitas</i> w <i>Krótkości żywota</i> i w <i>Na toż</i> określa nastrój i problematykę <i>Krótkości żywota</i> i <i>Na toż</i>	zna cechy gatunkowe panegiryku zapisuje drugą część wiersza <i>Na oczy królowny angielskiej...</i> w postaci konspektu uzasadnień negacji wskazuje w tekście antropomorfizację wie, co oznacza pojęcie <i>koncept</i> rozważania na temat piękna zapisuje w formie tezy;	określa cechy wspólne elementów zestawionych z oczami królowny omawia funkcję antropomorfizacji w wierszu wyjaśnia, na czym polega zastosowany przez autora koncept pisze wypowiedź argumentacyjną na temat obiektywizmu piękna określa funkcję wyliczeń	określa, jaki typ gradacji występuje w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej...</i> ocenia kunsztowną formę wiersza <i>Na oczy królowny angielskiej...</i> w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej omawia funkcję paradoksu w <i>Krótkości żywota</i>	określa funkcję gradacji w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej...</i> w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury omawia podobieństwa między malarskimi a poetyckimi przedstawieniami motywu <i>vanitas</i> publikuje album z sentencjami o czasie

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

			gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	w wierszu <i>Krótkość żywota</i> omawia związek metafor opartych na motywie dnia i nocy w wierszu <i>Na toż</i> z wymową utworu	interpretuje sentencje obecne w <i>Krótkości żywota</i> ; omawia ich wpływ na wymowę tekstu	
		wyszukuje w utworach fragmenty o charakterze sentencji wypisuje z wiersza <i>Na toż</i> metafory oparte na motywie dnia i nocy włącza się w prace projektowe	wskazuje w wierszu <i>Krótkość żywota</i> paradoksy i wyliczenia wskazuje w <i>Krótkości żywota</i> symbole przemijania gromadzi materiał do zadania projektowego	opracowuje materiał do zadania projektowego	omawia, do jakiej koncepcji czasu nawiązuje wiersz <i>Na toż</i> przekształca na współczesną polszczyznę sentencje z wiersza <i>Na toż</i> tworzy album z sentencjami o czasie	
123.	Współczesne nawiązania do poezji Naborowskiego	określa, kim jest adresat w <i>LXXII</i> ; wskazuje kierowane do niego przestrogi utrwała wiadomości na temat sceptycyzmu charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu Rymkiewicza wskazuje w tekście odwołania do barokowego dualizmu rozważa, czym jest czas dla człowieka, uzasadnienia szuka w wybranych tekstach kultury	rozstrzyga, czy przekonanie wyrażone w <i>LXXII</i> można uznać za sceptyczne wyjaśnia znaczenia określeń: „ciemność teraz”, „ciemność potem” interpretuje puentę; zwraca uwagę, jak jej sens wpływa na wymowę <i>LXXII</i> wyjaśnia znaczenie sentencji Heraklita rozważania na temat czasu zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	objaśnia sens przestroóg kierowanych do adresata w <i>LXXII</i> odczytuje sens przywołania sentencji Heraklita w tytule wiersza wskazuje w tekście odwołania do barokowego <i>vanitas</i> uzasadnia, do jakiej koncepcji czasu nawiązuje Rymkiewicz pisze wypowiedź argumentacyjną na temat czasu	uzasadnia, który wiersz Naborowskiego był inspiracją dla Tkaczyszyna-Dyckiego określa, z którym tekstem Naborowskiego Rymkiewicz prowadzi dialog; objaśnia, na czym polega podobieństwo refleksji o czasie w obu tekstach w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury wyjaśnia, w jakim celu współcześni twórcy odwołują się do XVII-wiecznych symboli; podaje przykłady nawiązań do stylistyki barokowej

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

124.	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź ustna	zapoznaje się z przykładowym planem wypowiedzi ma świadomość, że opanowanie zasad tworzenia wypowiedzi ustnej jest przydatne w sztuce prowadzenia dyskusji	potrafi przygotować na podstawie podanego przykładu własny konspekt wypowiedzi ustnej formułuje własną tezę określa zakres i typ tekstów do wykorzystania rozwija umiejętność argumentacji	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie prezentuje wypowiedź na forum klasy, pamiętając o funkcji wstępu i zakończenia	formułuje opinię popartą uzasadnieniem płynnie przechodzi od opinii (tezy) do jej uzasadnienia, bez sygnalizowania tego specjalnym sformułowaniem	z łatwością tworzy wstęp i zakończenie do wypowiedzi informacyjnych i argumentacyjnych potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie
		analizuje polecenie zawarte w temacie zna zasady tworzenia wypowiedzi ustnej				
125.	Miłość w wierszach Jana Andrzeja Morsztyna	wie, co to jest koncept utrwała wiadomości na temat okresu warunkowego rozpoznaje okres warunkowy w wierszu <i>Redivivatus</i> określa osobę mówiącą i adresata jej wypowiedzi w wierszu <i>Na koszulę brudną</i> przedstawia, czego dotyczy sytuacja liryczna w tekście utrwała wiadomości na temat tradycji petrarkowskiej	analizuje składowe okresu warunkowego z wiersza <i>Redivivatus</i> opisuje, w jaki sposób Morsztyn wyobraża sobie życie po śmierci wskazuje symbole i metafory w wierszu <i>Na koszulę brudną</i> omawia, na czym polega koncept zastosowany przez autora	omawia funkcję okresu warunkowego w wierszu <i>Redivivatus</i> uzasadnia, jaki jest stosunek Morsztyna do reinkarnacji objaśnia sens symboli w wierszu <i>Na koszulę brudną</i> interpretuje metafory rozpoznaje, czy metafory z wiersza <i>Na koszulę brudną</i> to metonimie czy synekdochy	rozważa, odwołując się do wiersza <i>Redivivatus</i> , w jaki sposób Morsztyn postrzega ludzkie ciało zna pojęcie <i>libertynizm</i> rozważa i uzasadnia, czy wiersz <i>Redivivatus</i> można powiązać z libertynizmem omawia związek wiersza <i>Na koszulę brudną</i> z estetyką turpizmu określa stosunek Morsztyna do tradycji petrarkowskiej	rozważa, odwołując się do dzieł literackich, malarskich i filmowych, czy istnieje różnica między brzydotą w sztuce a brzydotą w naturze
126.	Słowa wieloznaczne	wie, że słowa są podstawowymi nośnikami znaczeń objaśnia pojęcia <i>treść</i> i <i>zakres</i>	wyjaśnia, co to znaczy, że między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu	podaje przykłady słów wieloznacznych; objaśnia ich znaczenia	opisuje, na jakim konceptie oparto wiersz Morsztyna omawia elipsy z wiersza	podaje inne niż w podręczniku przykłady poznanych zjawisk z nauki o języku

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wyrazu potrafi wskazać pojęcie nieostre przypomina, czym są synonimia, homonimia i antonimia wskazuje synonimy w wierszu Morsztyna	zachodzi stosunek odwrotnie proporcjonalny wyjaśnia, na czym polega wieloznaczność (polisemia) słowa dobiera synonimy i antonimy do podanych słów przypomina wiadomości na temat elipsy	wyjaśnia na przykładach różnicę między znaczeniem dosłownym a niedosłownym wyszukuje metaforyczne znaczenia słów przypisuje nazwom zwierząt znaczenia dotyczące określonych cech psychicznych	Morsztyna; wskazuje, jakich elementów znaczenia brakuje; określa funkcję elips uzasadnia, na czym polega sprzeczność znaczeń słów użytych przez Morsztyna w konstrukcji paradoksu	
		doskonali umiejętność pracy ze słownikiem języka polskiego	przypomina, czym jest paradoks; dostrzega, jego związek ze zjawiskiem wieloznaczności	rozpoznaje elipsy w wierszu Morsztyna wskazuje paradoks w wierszu Morsztyna		
127.	Słowa neutralne i wartościujące	wie, że słowa różnią się między sobą także stosunkiem emocjonalnym zna środki, którymi można wyrażać w języku emocje i oceny wie, że słowa można podzielić na neutralne i wartościujące podaje trzy synonimy wyrazu <i>twarz</i> : neutralny emocjonalnie, wartościujący pozytywnie, wartościujący negatywnie	wie, co to są ekspresywizmy wskazuje w wierszu <i>Niestatek</i> określenia nacechowane pozytywnie i negatywnie podaje nacechowane emocjonalnie synonimy nazw zawodów wskazuje wśród podanych słów wyrazy wartościujące	wyjaśnia, które z określeń nacechowanych pozytywnie i negatywnie z wiersza straciły swój wartościujący charakter i obecnie są emocjonalnie neutralne rozważa, czy ludzie kulturalni mogą używać słów wartościujących parafrazuje wiersz Morsztyna; zastępuje dawne wyrazy słowami współczesnymi	podaje przykłady pojedynczych słów wartościujących, synonimicznych do podanych wyrażeń neutralnych uzasadnia, czy można w języku oficjalnym posługiwać się nacechowanymi emocjonalnie synonimami nazw zawodów parafrazuje wiersz Morsztyna; stosuje koncept poety	ogląda w telewizji wybrany serwis informacyjny; sporządza wykaz użytego słownictwa neutralnego i emocjonalnego

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

128.	Dramat wyborów w <i>Hamlecie</i>	utrwała wiadomości na temat tragedii nowożytnej przedstawia, jaki wybór stawia Hamlet przed sobą i przed innymi ludźmi wskazuje fragment, w którym ujawnia się opinia Hamleta o samobójstwie gromadzi argumenty do dyskusji	objaśnia pojęcie <i>hamletyzm</i> określa, odnosząc się do tekstu, co jest dla Hamleta nie do zniesienia w życiu rozważa i uzasadnia, czy dylemat Hamleta można uznać za wybór tragiczny bierze udział w klasowej dyskusji	omawia, w jaki sposób Hamlet określa życie człowieka; ustala, jaką rolę odgrywają te określenia wyjaśnia, z czego wynikają rozterki i obawy Hamleta interpretuje zakończenie wypowiedzi Hamleta w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej	wyjaśnia, dlaczego bohater uważa wszystkich ludzi za tchórze ustala i uzasadnia, czy dla Hamleta słowo <i>być</i> wiąże się z egzystencją, czy z działaniem; odwołuje się do całego dramatu	przygotowuje informacje na temat Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego
129.	Wzorzec rycerza w <i>Hamlecie</i>	przypomina cechy typowe dla średniowiecznego wzorca rycerza wskazuje określenia i porównania w samoocenie Hamleta rozważa i uzasadnia, czy Hamlet jest tchórzem, czy człowiekiem o wielkiej wrażliwości; odwołuje się do wzorca rycerza utrwała wiadomości na temat parafrazy wskazuje kolokwializmy w wierszu Barańczaka; wyjaśnia, jaka jest ich funkcja wie, czym są elipsy i antynomie	określa funkcję pytań postawionych w tekście wypisuje symbole z fragmentu <i>Hamleta</i> ; określa ich rolę wie, że utwory Barańczaka to parafrazy określa funkcję frazeologizmów w wierszu „ <i>Makbet</i> ”	przedstawia, w jaki sposób Ofelia mówi o Hamlecie omawia, co jest powodem zmiany stosunku Hamleta do Ofelii omawia funkcję środków stylistycznych w parafrazach Barańczaka wyjaśnia, nawiązując do ilustracji z podręcznika, co sądzi o wykorzystywaniu w popkulturze uznanych przez tradycję dzieł literackich	wyjaśnia, jaki jest związek między wypowiedzią Fortynbrasa o Hamlecie w finale sceny a wymową całego dramatu interpretuje utwory Barańczaka jako parafrazy dzieł Szekspira; określa funkcję tych parafraz rozważa i uzasadnia, jaka jest wymowa wiersza „ <i>Hamlet</i> ” rozważa i ocenia humorystyczne podejście do tradycji literackiej w parafrazach Barańczaka	interpretuje obraz <i>Hamlet polny II</i> (1977) Jerzego Dudy-Gracza; wyjaśnia, dlaczego malarz nawiązał do <i>Hamleta</i> ; określa wpływ tego nawiązania na wymowę dzieła wyszukuje w internecie inne współczesne nawiązania do <i>Hamleta</i>

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		rozpoznaje frazeologizmy				
130.	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź argumentacyjna	zapoznaje się z przykładowym konspektem analizuje polecenie zawarte w temacie czyta tekst ze zrozumieniem zna zasady tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej tworzy plan kompozycyjny wypowiedzi na zadany temat podejmuje próbę napisania wypowiedzi argumentacyjnej	pisze wypowiedź argumentacyjną rozpoznaje problem rozważany w tekście oraz stanowisko autora wobec tego problemu ustosunkowuje się do rozwiązania przyjętego przez autora odwołuje się do utworów poruszających problem rozważany w tekście formułuje wnioski	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje cechy tej formy gatunkowej rzeczowo uzasadnia swoje stanowisko wobec problemu rozważanego w tekście zachowuje logiczną kolejność argumentów	pisze efektowny, atrakcyjny wstęp w zakończeniu zręcznie podsumowuje rozważania	potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie
131.	Błędny rycerz wśród realiów życia	wie, jaka jest geneza utworu Cervantesa utrwała cechy gatunkowe powieści zna bohaterów <i>Don Kichote'a</i> charakteryzuje główne postaci, zwracając uwagę na ich cechy charakterystyczne wyjaśnia, dlaczego Don Kichote bierze urojenia za rzeczywistość przypomina cechy średniowiecznego wzorca rycerza	wyjaśnia, jak rozumie scenę walki z wiatrakami przytacza, jak Don Kichote tłumaczy decyzję o podjęciu walki rozważa i uzasadnia, czy w życiu lepiej być Don Kichotem czy Sancho Pansą uzasadnia, czy warto czytać książki, skoro ukazują świat nieprawdziwy, piękniejszy od rzeczywistego	przedstawia efekty starcia bohatera z wiatrakami; zwraca uwagę, jak Don Kichote tłumaczy przegraną ocenia zasadność przyznania powieści piątego miejsca na liście bestsellerów wszystkich czasów w plebiscycie „Readers Digest”; uzasadnia swoje zdanie	rozważa, czy sposób ukazania Don Kichote'a to deheroizacja; odwołuje się do średniowiecznego wzorca rycerza	przygotowuje informacje na temat wizerunku Don Kichote'a w sztuce
132.	Tragiczna wielkość	wie, czym charakteryzuje się	wskazuje i uzasadnia, z czego	omawia, jaką funkcję	omawia, na czym polega	rozważa, w jaki sposób

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

	i patetyczna śmieszność Don Kichote'a	popkultura opowiada przebieg zdarzeń ukazanych w przywołanym fragmencie wskazuje fragmenty tekstu o nacechowaniu ironicznym pisze szkic interpretacyjny fragmentu powieści	wynika popkulturowa popularność <i>Don Kichote'a</i> omawia, w jaki sposób bohaterowie fragmentu interpretują zachowanie Iwa	w kreowaniu postaci Don Kichote'a pełni ironia rozważa, czy Don Kichote jest w powieści przedstawiony jako wzór postępowania, czy jako przedmiot ośmieszenia; uzasadnia swoje zdanie	maksymalizm etyczny Don Kichote'a w szkicu interpretacyjnym zachowuje wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi	współczesna popkultura przekształca utwalone w tradycji wzorce i motywy; odwołuje się do dzieł literackich, malarskich i filmowych
133.	Sarmacki system wartości	zna kontekst historyczny i religijny utworu wie, czym charakteryzował się sarmatyzm wyszukuje w tekście hiperbole	wskazuje cechy typowego Sarmaty, charakteryzując narratora występującego w tekście Paska	omawia funkcję hiperbol oraz zastosowania stylu makaronicznego w tekście	określa, jaki wpływ na wymowę tekstu mają budowa składniowa zdań i zaimek <i>nasi</i> interpretuje opis odsieczy wiedeńskiej zamieszczony w tekście	
		utrwała wiadomości na temat nacechowania neutralnego i emocjonalnego wyrazów zna cechy gawędy i stylu makaronicznego wie, czym się charakteryzuje styl rubaszny	wyjaśnia, czy słowa będące określeniami Szwedów i Turków mają nacechowanie neutralne, czy emocjonalne wskazuje cechy gawędy w narracji o zdobyciu Koldyngi wskazuje w tekście elementy stylu makaronicznego	porównuje akapity 3. i 4. pod względem szczegółowości relacji; wyjaśnia, z czego wynikają dysproporcje opisuje stosunek pamiętnikarza do obcych wskazuje przejawy rubaszości w tekście Paska; określa funkcję tych fragmentów		
134.	Sarmata wobec Innego	zna okoliczności pobytu Paska w Danii	wskazuje w tekście elementy stylu makaronicznego; omawia	wyjaśnia, dlaczego pisarz posługuje się analogią	rozważa i uzasadnia, czy analogia to skuteczna metoda	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

	i nieznanego	wyjaśnia, dlaczego Pasek postrzega Dunki jako „inne” rozpoznaje środki językowe wykorzystane do opisu niezwyklej ryby wie, kogo określa się mianem Innego wskazuje w tekście fragmenty o charakterze humorystycznym rozważa, jak sprawić, by inność nie stała się obcością	ich funkcję w utworze omawia, do kogo / czego Pasek porównuje dziwną rybę określa stosunek do Innego wyrażony w tekście określa funkcję elementów humorystycznych rozważania na temat osławiania Innego zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	w opisie dziwnej ryby wyjaśnia, z czego wynika odmienne niż w poprzednich fragmentach <i>Pamiętników</i> nastawienie do Innego pisze wypowiedź argumentacyjną na temat osławiania Innego	poznania określa warunki, jakie powinny być spełnione, aby prowadzić dialog międzykulturowy w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	kultury
135.	<i>Skąpiec</i> jako komedia charakterów	zna kontekst historyczny i kulturowy komedii Moliera wyjaśnia pojęcia <i>komedia</i> i <i>komizm</i>	wie, że komizm może być słowny albo sytuacyjny wyszukuje w <i>Skąpcu</i> przykłady komizmu słownego i sytuacyjnego	omawia, na czym polega komizm tytułowej postaci charakteryzując relację Elizy z ojcem, odwołuje się do etyki wypowiedzi i etykiety językowej	uzasadnia, dlaczego <i>Skąpca</i> można nazwać komedią charakterów rozważa i uzasadnia, czy próżność jest wadą wszystkich ludzi	
		charakteryzuje bohaterów <i>Skąpca</i> omawia relacje Harpagona z dziećmi	wymienia typy komizmu i odmiany komedii jako gatunku literackiego zna historię powstania teatru Comédie-Française wskazuje różnice między stanowiskiem Harpagona a Anzelma zna zasady etyki wypowiedzi i etykiety językowej	interpretuje ostatnie słowa Harpagona; określa ich wpływ na wymowę dzieła	wyjaśnia, czy to, co moralnie złe, zawsze jest brzydkie	

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

136.	Dramat pewnej wady	wskazuje argumenty, którymi Kleant uzasadnia swoją wiarygodność kredytową rozważa, czy można uzasadnić skąpstwo i chciwość wie, co to są eponimy włącza się w prace projektowe	interpretuje oskarżenia opinii publicznej na temat Harpagona omawia, na czym polega karykaturalny charakter postaci wyłaniającej się z opowieści sąsiadów rozumie różnicę między neologizmem a eponimem gromadzi materiał do zadania projektowego	zna kontekst językowy wpływający na interpretację i wymowę tytułu dramatu rozważa i uzasadnia, dlaczego Walery cytuje Sokratesa w rozmowie z Harpagonem tworzy własne eponimy opracowuje materiał do zadania projektowego	rozważa, czy hipokryzja jest wadą gorszą niż chciwość; uzasadnia swoje zdanie, odwołując się do dramatu Moliera i innych tekstów kultury tworzy album eponimów	porównuje sposób przedstawienia skąpca w różnych tekstach kultury publikuje album eponimów
137.	Barok. Powtórzenie wiadomości	zna ramy czasowe i cechy charakterystyczne epoki wie, według jakiego klucza można odczytywać i interpretować kulturę baroku porządkuje i utrwała paletę tematów literackich typowych dla epoki baroku przypomina problematykę lektur obowiązkowych powstałych w okresie baroku zna i rozumie barokowy światopogląd				
138.	Praca klasowa					
139.	Epoka rozumu	zna ramy czasowe epoki w Europie i w Polsce zna kontekst historyczny i kontekst kulturowy epoki zna oświeceniowy światopogląd i główne idee epoki przytacza, w jaki sposób Kant definiuje oświecenie włącza się w prace projektowe	wie, że nazwa <i>oświecenie</i> (w odróżnieniu od nazw <i>renesans</i> i <i>barok</i>) nie odnosi się do sztuki wie, jakie określenia przypisywano epoce oświecenia omawia, jak Kant tłumaczy fakt, że wielu ludzi pozostaje niedojrzałymi przez całe życie gromadzi materiał do zadania projektowego	różnicuje trzy nurty w sztuce: klasycyzm, sentymentalizm i rokoko rozumie, że klasycyzm jako nurt w sztuce oświecenia stanowi kontynuację prądu z XVI i XVII w. wyjaśnia, odwołując się do tekstu, co Kant uznaje za warunek oświecenia społeczeństwa, a co za	omawia związek między słownictwem zastosowanym przez Kanta a wymową tekstu uzasadnia, jaka jest zdaniem Kanta misja ludzi oświeconych tworzy prezentację multimedialną o realizacji wybranej oświeceniowej idei	prezentuje efekty projektu na forum klasy

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

				warunek jego dojrzałości opracowuje materiał do zadania projektowego		
140.	Tworzenie własnego tekstu. Wypowiedź ustna	zapoznaje się z przykładowym planem wypowiedzi ma świadomość, że opanowanie zasad tworzenia wypowiedzi ustnej jest przydatne w sztuce prowadzenia dyskusji analizuje polecenie zawarte w temacie zna zasady tworzenia wypowiedzi ustnej	potrafi przygotować na podstawie podanego przykładu własny konspekt wypowiedzi ustnej formułuje własną tezę określa zakres i typ tekstów do wykorzystania rozwija umiejętność argumentacji	posługuje się słownictwem pozwalającym wyrazić i uzasadnić własne zdanie prezentuje wypowiedź na forum klasy, pamiętając o funkcji wstępu i zakończenia	formułuje opinię popartą uzasadnieniem płynnie przechodzi od opinii (tezy) do jej uzasadnienia, bez sygnalizowania tego specjalnym sformułowaniem	z łatwością tworzy wstęp i zakończenie do wypowiedzi informacyjnych i argumentacyjnych potrafi wskazać wiele tekstów kultury nawiązujących do zagadnienia ujętego w temacie
141.	Filozofia oświecenia	zna kontekst filozoficzny tekstów omawia, w jaki sposób Diderot charakteryzuje zabobon	omawia, co Diderot uważa za psychologiczną przyczynę powstawania zabobonów	rozważa, jakie skutki dla funkcjonowania ludzkiego umysłu ma, zdaniem Diderota, wiara w zabobon	wskazuje, jakie czynniki zapewniają trwałość zabobonów w społeczeństwie określa związek religii z zabobonem; odwołuje się do tekstu Diderota	omawia założenia najważniejszych idei filozoficznych epoki
		rozważa, skąd bierze się wiara w zabobony wymienia, jakie osiągnięcia oświecenia wskazuje Rousseau odnajduje pytania retoryczne w tekście Rousseau	wyjaśnia relację między zabobonem a fanatyzmem i brakiem wykształcenia określa funkcję pytań retorycznych z tekstu Rousseau	wymienia zarzuty stawiane współczesności przez Rousseau rozważa i uzasadnia, czy cywilizacja niesie zło	omawia, z czego wynika rozczarowanie Rousseau współczesnością zna główne kierunki filozoficzne epoki i ich twórców	
142.	Oświeceniowy optymizm	zna kontekst historyczny i filozoficzny <i>Kandyda</i>	zna cechy gatunkowe powiastki filozoficznej	uzasadnia, dlaczego <i>Kandyda</i> można nazwać	określa, jaki stosunek do stwierdzenia „żyjemy	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wie, że <i>Kandyd</i> jest powiastką filozoficzną przedstawia, jakie nadzieje i obawy wyrażają Kandyd i majątki w reakcji na trzęsienie ziemi wie, co to jest sarkazm i satyra rozważa, czy satyra jest skutecznym narzędziem polemiki	wykazuje różnice między zachowaniem Kandyda i majątki na wieść o trzęsieniu ziemi a postawą Panglossa wskazuje w tekście Woltera fragmenty o charakterze satyrycznym rozważania na temat satyry zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	powiastką uzasadnia, że <i>Kandyd</i> jest utworem o zabarwieniu sarkastycznym wskazuje w tekście wykrzyknienia; określa ich funkcję omawia, jaki obraz Boga wyłania się z <i>Kandyda</i> objaśnia pojęcie <i>teodycea</i> pisze wypowiedź argumentacyjną na temat skuteczności satyry	w najlepszym z możliwych światów” wyraża Wolter w <i>Kandydzie</i> rozważa i uzasadnia swój stosunek do teodycei; odwołuje się do poglądów filozoficznych epoki i <i>Kandyda</i> w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	kultury
143.	Projekcja filmu <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>	ogląda film <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>				
144.	Filmowy labirynt	dzieli się wrażeniami po obejrzeniu filmu rozwija umiejętność streszczania fabuły charakteryzuje i ocenia bohaterów	rozdziela kolejne opowieści w głównym opowiadaniu Avadora rozpoznaje w filmie idee oświeceniowe omawia pochodzenie społeczne bohaterów	nadaje tytuły opowieściom snutym przez Avadora sporządza schematyczny plan opowieści określa, czym różnią się poglądy geometry od przekonań kabalisty	w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury
		wymienia pojawiające się w filmie symbole doskonali umiejętność	ocenia, jaką rolę w filmie odgrywa muzyka rozważania na temat ludzkiego	rozważa i uzasadnia, jaki wpływ na wymowę filmu mają zdjęcia		

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wskazywania środków ekspresji filmowej, wpływających na wymowę dzieła rozważa, co w większym stopniu wpływa na ludzki los: przypadek czy konieczność	losu zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	pisze wypowiedź argumentacyjną na temat ludzkiego losu		
145.	Analiza tekstu nieliterackiego. Sprawdzenie umiejętności	doskonali umiejętność czytania ze zrozumieniem rozwija umiejętność analizowania tekstu nieliterackiego analizuje strukturę eseju; odczytuje zawarte w nim sensy i sposób prowadzenia wyводу doskonali umiejętność wnioskowania i argumentowania pogłębia swoją wiedzę o Ignacym Krasickim				
146.	Obyczaj sarmacki w krzywym zwierciadle	zna cechy gatunkowe satyry umie wskazać środowiska krytykowane przez Krasickiego przypomina treść satyry <i>Żona modna</i> , omawianej w szkole podstawowej; określa jej związek z satyrą <i>Pijaństwo</i> doskonali umiejętność charakteryzowania bohaterów opisuje obraz Polaków ukazanych w piosence Młynarskiego	wskazuje elementy obyczajowości szlacheckiej poddane krytyce w satyrze Krasickiego interpretuje puentę <i>Pijaństwa</i> rozważa, czy pijaństwo jest wciąż aktualnym zjawiskiem społecznym; podaje sposoby walki z tym problemem określa cechy wspólne i różne oświeceniowej satyry i piosenki <i>W Polskę idziemy</i>	omawia, jaki model patriotyzmu został ośmieszony w <i>Pijaństwie</i> wyjaśnia, jaki rodzaj dydaktyzmu reprezentuje satyra Krasickiego omawia funkcję ironii w piosence <i>W Polskę idziemy</i> przedstawia swoje stanowisko na temat granic satyry; odwołuje się do ilustracji satyrycznej Czeczota z podręcznika	omawia związek między wymową utworu Krasickiego a programem oświecenia porównuje piosenkę Młynarskiego z satyrą <i>Pijaństwo</i> rozważa, w jaki sposób walczyć z wadami narodowymi Polaków	wnioski z porównania satyry Krasickiego z piosenką <i>W Polskę idziemy</i> zapisuje w formie interpretacji porównawczej; zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej
147.	Zaakceptować władzę?	utrwała wiadomości na temat cech	wskazuje zarzuty kierowane pod adresem króla	wie, czym charakteryzuje się odwrócony panegiryk	uzasadnia, czy satyrę <i>Do króla</i> można uznać za odwrócony	zna nazwiska najważniejszych publicystów oświecenia

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		gatunkowych satyry i twórczości satyrycznej Krasickiego zna kontekst historyczny satyry <i>Do króla</i> określa, kim jest osoba mówiąca w tekście określa, co i kogo utwór ośmiesza gromadzi materiały na temat: <i>Dawna literatura polska wobec powinności władzy</i>	omawia, jaki obraz władzy wyłania się z satyry <i>Do króla</i> wskazuje w tekście fragmenty o charakterze ironicznym przypomina pojęcie <i>panegiryk</i> pisze referat na temat: <i>Dawna literatura polska wobec powinności władzy</i>	wyjaśnia, na czym polega oświeceniowy charakter satyry Krasickiego wyjaśnia, jakie prawdy o polskim charakterze ukazują satyry Krasickiego; odwołuje się do poznanych utworów tego autora	panegiryk w referacie zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej; odwołuje się do kilku tekstów wskazanych autorów	wzbogaca swój referat prezentacją multimedialną wygłasza referat w klasie
148.	Hymn młodych patriotów	utrwała wiadomości na temat hymnu jako gatunku literackiego doskonali umiejętność analizy i interpretacji tekstu wyjaśnia apostrofę „Święta miłości kochanej ojczyzny...” porównuje obraz patriotyzmu w <i>Hymnie do miłości ojczyzny</i> i satyrze <i>Pijaństwo</i>	wyszukuje w tekście hymnu oksymorony określa nastój hymnu wskazuje podobieństwa i różnice między obrazem patriotyzmu w <i>Hymnie do miłości ojczyzny</i> i w <i>Pijaństwie</i>	określa funkcję oksymoronów w tekście wskazuje w tekście symbole formuluje wnioski z porównania obrazu patriotyzmu w hymnie i satyrze ocenia współczesne sposoby manifestowania patriotyzmu (np. przystrajanie samochodów polską flagą)	interpretuje symbole obecne w hymnie porównuje sposób pojmowania patriotyzmu w hymnie Krasickiego i w wybranych tekstach literatury renesansowej	wnioski z porównania obrazu patriotyzmu w hymnie i satyrze zapisuje w formie interpretacji porównawczej; zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej zna nazwiska postaci zasłużonych dla polskiego życia społeczno-kulturalnego doby oświecenia zna najważniejsze instytucje polskiego oświecenia
149.	Stylizacja językowa	wie, czym są styl językowy i stylizacja rozdziela style: indywidualny, typowy i użytkowy	omawia cechy stylów: indywidualnego, typowego i użytkowego wymienia rodzaje stylizacji ze	rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście wykazuje elementy podobieństwa między	określa, jakie cechy pastiszu, parodii i trawestacji występują w <i>Monachomachii</i> wykazuje, który z typów	pisze poemat o swojej szkole, zachowując styl <i>Monachomachii</i> nakręca film na podstawie

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		wymienia rodzaje stylizacji wie, co to jest styl retoryczny dostrzega różnicę między stylem wysokim a stylem niskim omawia, na czym polega komizm językowy w tekście włącza się w prace projektowe	względem na stosunek do naśladowanego wzorca (pastisz, parodia, trawestacja) określa funkcję inwokacji we fragmencie <i>Monachomachii</i> wskazuje w tekście środki stylistyczne, które służą ośmieszeniu bohaterów gromadzi materiał do zadania projektowego	<i>Monachomachią</i> a <i>Iliadą</i> wskazuje przykłady środków stylistycznych typowych dla stylu wysokiego; omawia ich funkcję w <i>Monachomachii</i> opracowuje materiał do zadania projektowego	stylizacji ma największe zastosowanie w klasyfikacji utworu Krasickiego zapisuje pierwsze cztery wersy <i>Monachomachii</i> w języku współczesnej młodzieży; nazywa ten typ stylizacji pisze fragment scenariusza parodii filmu	stworzonego scenariusza
150.	Miłość sentymentalna w sielankach Karpińskiego	zna cechy sentymentalizmu jako prądu literackiego rozwija umiejętność analizy i interpretacji tekstów lirycznych określa nastrój panujący w sielankach Karpińskiego podaje cechy miłości sentymentalnej, odwołując się do obrazu tego uczucia w sielankach Karpińskiego omawia obrazy poetyckie w sielance <i>Do Justyny. Tęskność na wiosnę</i>	wie, że sielanka wywodzi się z literatury antycznej wskazuje cechy sielanki w utworach Karpińskiego określa rodzaj środków stylistycznych użytych w kreacji obrazu natury w sielance <i>Laura i Filon</i> wypisuje z tekstów fragmenty o charakterze sentencji wypisuje symbole z sielanki <i>Do Justyny. Tęskność na wiosnę</i>	zna dwie odmiany sentymentalizmu omawia obraz natury w sielankach Karpińskiego, uwzględnia rolę środków stylistycznych w jego kreacji omawia rolę pytania retorycznego i wykrzyknień w sielance <i>Do Justyny. Tęskność na wiosnę</i> wyjaśnia, co jest sielankową arkadią w utworze <i>Do Justyny. Tęskność na wiosnę</i>	omawia funkcję sentencji w sielance <i>Laura i Filon</i> uzasadnia, że zasadą organizującą budowę sielanki <i>Do Justyny. Tęskność na wiosnę</i> jest paralelizm kompozycyjny pisze interpretację porównawczą sielanki <i>Laura i Filon</i> i wiersza Głeczyńskiego <i>Laura i Filon. Wersja nowa;</i> zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	wykazuje popularność sielanki <i>Laura i Filon</i> w sztuce
151.	Oświeceniowe pieśni religijne	zna cechy kolędy jako gatunku literackiego wypisuje z tekstu kolędy elementy biblijne omawia, jaką wizję życia	zna genezę <i>Pieśni o narodzeniu Pańskim</i> oraz okoliczności powstania <i>Pieśni porannej i Pieśni wieczornej</i> wyodrębnia w kolędzie	wskazuje oksymorony i antytezy w kolędzie Karpińskiego; określa wpływ tych środków na charakter utworu	rozważa i uzasadnia, jak motyw Narodzenia Pańskiego jest przetwarzany we współczesnej kulturze rozważa, jakie są powody	w wypowiedzi argumentacyjnej odwołuje się do wielu tekstów kultury wnioski z rozważań na temat sposobów przekazywania

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

		propagują teksty: <i>Pieśń poranna</i> i <i>Pieśń wieczorna</i> rozważa, w jaki sposób treści religijne przekazują w swoich tekstach twórcy z różnych epok	Karpińskiego część opisową i apostrofę rozważania na temat sposobów przekazywania treści religijnych w utworach literackich różnych epok zapisuje w formie tezy; gromadzi argumenty na jej uzasadnienie	omawia, jaki obraz Boga wyłania się z pieśni religijnych Karpińskiego pisze wypowiedź argumentacyjną na temat sposobów przekazywania treści religijnych w utworach literackich różnych epok	popularności kołęd Karpińskiego w Polsce wyjaśnia, odwołując się do <i>Pieśni porannej</i> i <i>Pieśni wieczornej</i> , w czym osoba mówiąca w tych tekstach doszukuje się znaków <i>sacrum</i> w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej	treści religijnych w utworach literackich różnych epok zapisuje w formie interpretacji porównawczej; odwołuje się do pieśni religijnych Karpińskiego i wybranej piosenki religijnej Boba Dylana
152.	Liberalizm i patriotyzm Staszica	określa, jakie wydarzenia przyczyniły się do powstania <i>Przestróg dla Polski</i> zna cechy gatunkowe traktatu filozoficznego utrwała wiadomości na temat środków retorycznych omawia, co jest warunkiem wolności, sprawiedliwości i pokoju na świecie według <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>	omawia problematykę tekstu, zwraca uwagę na apele pojawiające się w 1. fragmencie wskazuje środki retoryczne w przemowie do szlachty wymienia podstawowe prawa jednostki zapisane w <i>Przestrojach dla Polski</i> i w <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> wie, w czym objawia się godność człowieka	omawia funkcję środków retorycznych w tekście Staszica zapisuje wywód myślowy z 2. fragmentu w postaci wynikających z siebie kolejnych twierdzeń omawia, jaka wizja człowieka i społeczeństwa wynika z <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> opracowuje materiał do zadania projektowego	omawia, na czym polega liberalna wymowa fragmentów dzieła Staszica rozważa i uzasadnia stwierdzenie, że nie można się pozbyć ani nikogo pozbawić naturalnej godności osobowej tworzy rozdział konstytucji swojej szkoły, uwzględniając wolność, prawa i obowiązki wszystkich uczniów	
		wie, jakie są prawa człowieka włącza się w prace projektowe	wie, czym jest liberalizm gromadzi materiał do zadania projektowego			

Język polski. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych semestralnych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

na podstawie Renata Faron-Radzka, *Przedmiotowy system oceniania. Oblicza epok. Klasa 1. Zakres podstawowy i rozszerzony*

STAROŻYTNOŚĆ – OŚWIECENIE

153.	Renesans, barok i klasycyzm w sztuce	porządkuje wiedzę na temat cech stylu renesansowego, barokowego i oświeceniowego klasycyzmu w sztuce umie wskazać po jednym przykładzie dzieła sztuki przyporządkowanego do określonej epoki doskonali umiejętność analizowania i interpretowania dzieła malarskiego	wymienia cechy stylu odpowiadającego założeniom renesansu, baroku i oświeceniowego klasycyzmu dostrzega różnice i podobieństwa w malarstwie, rzeźbie i architekturze wskazanych epok wskazuje elementy typowe dla estetyki barokowej na obrazie <i>Złożenie do grobu</i> opisuje znaną sobie budowlę z epoki baroku (np. kościół)	określa cele artystów renesansu, baroku i oświeceniowego klasycyzmu wymienia idee i wzory dominujące w sztuce renesansu, baroku i oświeceniowego klasycyzmu wymienia zabytek malarstwa lub architektury renesansu ze swojego regionu; krótko charakteryzuje cechy jego stylu charakteryzuje zabytek oświeceniowego klasycyzmu ze swojego regionu	rozpoznaje przykłady malarstwa, rzeźby i architektury typowe dla poszczególnych epok umie wskazać cechy stylu charakterystycznego dla epoki w konkretnych dziełach sztuki wie, czym charakteryzował się klasycyzm wiedeński w muzyce potrafi podać po jednym przykładzie dzieł skomponowanych przez Haydna i Mozarta	wymienia nazwiska przedstawicieli klasycyzmu w muzyce dostrzega różnice między klasycyzmem wiedeńskim a muzyką barokową wymienia najważniejsza dzieła w twórczości Haydna i Mozarta
154.	Oświecenie. Powtórzenie i sprawdzenie wiadomości	zna ramy czasowe i cechy charakterystyczne epoki zna najważniejsze motywy i idee typowe dla literatury oświecenia wie, według jakiego klucza można odczytywać i interpretować kulturę epoki przypomina problematykę lektur obowiązkowych powstałych w okresie oświecenia zna i rozumie oświeceniowy światopogląd				
155.	Praca klasowa					